Otte Brudstykker af den aeldste Saga om Olav den Hellige udgivne for det Norske historiske Kildeskriftfond ved Dr. Gustav Storm.

LUX
LIBERTAS

Ólafs saga helga

OTTE BRUDSTYKKER

AF

DEN ÆLDSTE SAGA OM OLAV DEN HELLIGE

UDGIVNE

FOR

DET NORSKE HISTORISKE KILDESKRIFTFOND

VED

DR. GUSTAV STORM.

MED FACSIMILER.

CHRISTIANIA.
GRØNDAHL & SØNS BOGTRYKKERI.
1893.

Fortale.

Denne Udgave er foranlediget ved, at Dr. Kaalund i den nye Katalog over de Arnamagnæanske Haandskrifter (1889) har gjort opmærksom paa, at to Blade i AM.325qv muligens indeholdt hidtil ukjendte Stykker af den ældre Saga om Olav den hellige, som sædvanligvis kaldes „den legendariske"[1] Under et Ophold i Kjøbenhavn ifjor undersøgte jeg de to Blade og læste deraf saa meget, at jeg saa, at Bladene tilhørte en afvigende Recension af den „legendariske Saga"; ved den Arnamagnæanske Kommissions Velvilje fik jeg derefter Adgang til at studere de to Blade nærmere i Christiania, hvor det har lykkedes mig næsten fuldstændigt at læse Indholdet. Da jeg antager, at disse Blade indeholder Brudstykker af samme Recension som de Brudstykker i det norske Rigsarkiv, der er trykte dels som Tillæg til Keysers og Ungers Udgave af Ólafs Saga hins helga (Chr. 1849), dels i mit Skrift „Snorre Sturlassøns Historieskrivning" (Kbh. 1873), fandt jeg det rigtigt at forene alle disse Brudstykker i en samlet Udgave, hvorved jeg tillige fik Leilighed til at supplere den tidligere Udgave i Enkeltheder samt gjøre et nyt Forsøg paa at bestemme disse Brudstykkers og denne Sagarecensions Betydning for Kongesagaernes Kritik. Jeg skal derfor i det følgende 1) give en Beskrivelse af Haandskrifterne, 2) forsøge at bestemme Indhold og Omfang af denne Recension, 3) undersøge dens Forhold til andre Bearbeidelser af Olavssagaen samt disses Benyttelse i Sagalitteraturen, og 4) paavise de forskjellige Recensioners Alder og Hjemstavn.

[1]) Saaledes betegner jeg her efter Munchs Exempel den i 1849 af Keyser og Unger udgivne „ólafs Saga hins helga" (forkortet leg. Saga eller leg. S.).

I.

A. De 6 første Brudstykker findes i det norske Rigsarkiv, hvor de nu betegnes som No. 52 blandt Membranfragmenterne. Brudstykkerne er fundne som Rygbind for norske Fogedregnskaber mellem Aarene 1638 og 1641[1]. Af det samme Haandskrift er egentlig fundet 16 Smaastykker, men disse passer i Regelen sammen to og to: af 2det Blad 3 + 3 sammenhængende Stykker, af 3die, 4de, 5te og 6te Blad 2 sammenhængende Stykker; kun de to Stykker af 1ste Blad slutter sig ikke til hverandre. De to Stykker af 1ste Blad er fra 1640, øverste og nederste Stykker af 2det Blad fra 1639, Mellemstykkerne fra 1638, Stykkerne af 4de Blad fra 1641, af 5te fra 1638 og af 6te fra 1639[1]; om Stykkerne af 3die Blad er intet noteret. De Skattemandtal, hvori Brudstykkerne var indbundne, er fra Søndmørs Fogderi. Det er den sædvanlige Antagelse, at Fogderne lod sine Regnskaber indbinde, før de sendte dem fra sig, og at det skyldes Fogderne fra 1ste Halvdel af 17de Aarhundrede, at mange gamle Haandskrifter blev sønderskaarne (man har endog talt om „Fogedvandalisme"). Nu er det ganske vist saa, at Stykker af samme Membran ofte findes indbundne i Regnskaber fra samme Egn flere Aar efter hverandre, saa det laa nær at gjætte, at Membranerne fandtes og mishandledes paa Fogedgaardene. Imidlertid viser Rigsarkivets Katalog, at Forholdet har været et andet; ofte findes nemlig Brudstykker af samme Bog og af samme Blade i forskjellige Fogedregnskaber, men inden et bestemt Omraade. Saaledes findes Stykker af Frostatingslovens Cod. D om Regnskaber fra Salten 1611, 1612 og 1617, fra Tromsø 1613 og 1617, fra Helgeland 1611, fra Vesteraalen 1611; Stykker af en Landslov om Regnskaber fra Bergenhus 1614 og fra Søndfjord 1617, af en anden Landslov fra Sogn 1628—33 og fra Søndhordland 1628—38, af en Mariusaga fra Søndhordland 1611 og fra Nordhordland 1627. Dette kan kun forklares saaledes, at Fogderne sendte Regnskaberne uindbundne til Hovedlenet, hvor de blev gjennemgaaede og derefter lagte sammen med foregaaende Aars Regnskaber, og naar saa disse Regnskaber afsluttedes — i Regelen for flere Aar ad Gangen —, blev Regnskabsbøgerne ind-

---

[1]) Det er saaledes en Feil i Udgaven af 1849, naar det siges, at Skattemandtallene er fra „et Fogedregnskab fra 1620".

bundne (i Skindbind eller med Skindryg) og derefter sendte til Kjøbenhavn. Det maa altsaa være Slotsskriverne ved Hovedlenene, som har ladet Regnskaberne indbinde, og de Membraner, Skriverne har benyttet, maa have været bevarede her; de Søndmørske Skattemandtal er altsaa indbundne i Bergen, og Membranen har da rimeligvis befundet sig i Lensherrens Arkiv. Andre Brudstykker af samme Membran kunde altsaa være skjulte i andre Regnskaber fra Dele af Bergenhus Len; mine Forsøg paa at finde saadanne ved at gjennemgaa alle vestenfjeldske Regnskaber fra de samme eller nærliggende Aar har imidlertid været resultatløse.

Brudstykkerne stamme fra et lidet Kvarthaandskrift; Formatet kan beregnes af 1ste og 2det Blads Stykker (se Udg. S. 1). Bladeantallet i hvért Ark kan ikke bestemmes. Mellem 1ste og 2det Blad mangler 2 (eller 3) Blade, 3die, 4de og 5te Blad har fulgt lige efter hverandre, medens der mellem 2det og 3die samt mellem 5te og 6te mangler et Blad. Dette er anden Ordning, end Keyser og Unger (Udg. af 1849 S. 125) har forudsat; de mente nemlig, at Brudstykkerne ikke har fulgt hinanden i samme Orden som i den Leg. Saga, idet der først skulde staa Cap. 63—64 (det hos dem med E betegnede), derpaa Cap. 61 (D), saa Cap. 48—59 (A B C) og saa først Cap. 65—76 (F G). Grundlaget herfor er, at E (Cap. 63—64) staar paa samme Blad som første Del af D (Cap. 61—62 ttari — gefa þe Side 7) og at 2den Del af D (sendi þeim — viþ steic Side 2) staar paa samme Blad som en Del af Cap. 49 (oc var þat — i staþum oc sc Side 3). Dette beror imidlertid delvis paa et Feilsyn. Første Del af D og E hører ganske vist sammen, men da E (Cap. 63—64) indeholder Indledningen for det følgende Afsnit (Cap. 65—76: Krigen med Knut), kan E ikke skilles fra FG. Deraf følger imidlertid, at E udgjør Bagsiden af Bladet, D Forsiden, saa at ogsaa blandt Brudstykkerne Cap. 61—62 gaar forud for Cap. 63—64. Anderledes er derimod Forholdet med 2den Del af D. Dette staar ganske rigtigt paa samme Blad som Cap. 48—49 og kan derfor kun være gaaet forud for Cap. 48—49, saaledes som jeg har ordnet dem. Skaldene Ottars og Thorfinns Vers ved Olafs Hoffester kan ogsaa godt være indførte paa et tidligere Sted i Sagaen, medens den leg. Saga har samlet alle Skaldeanekdoter paa samme Sted (i Cap. 62). Med

denne ene Undtagelse følger ellers alle Brudstykkerne i samme Orden som i den større „legendariske“ Saga.

Til denne Udgave er benyttet et fuldstændigere Sæt af accentuerede Bogstaver (ǽ, ǽ, ꜵ́, ý, ǿ); derfor har Texten kunnet gjengives nøiagtigere end i Keysers og Ungers Udgave og i Tillægene til min Afhandling „Snorre Sturlassøns Historieskrivning“. Det har ogsaa lykkedes mig at læse de overklippede Linjer, hvor kun de øvre Dele af Bogstaverne var synlige; i disse Linjer har jeg, som vil sees af Facsimilerne, tilføiet Accenter i Ord, som ellers maatte antages at være accentuerede. Følgende Unøiagtigheder i de tidligere Udgaver er rettede (den tidligere Udgaves Text sættes i Parenthes): 2^{13} benseíðr (-seiðr), 2^{13} reíði (reiði), 2^{35} qvad (qvað), 3^{5} var þat (varþ), 3^{32} gráz rǽst (grázræst), 4^{32} konvngrinn (konvngrenn), 4^{33} Haf (haf), 5^{1} iamnt (jamnt), þý (þú), 5^{3} viþ þessom (þessom viþ, idet Ombytningstegnet ikke er bemærket), 5^{4} qvad (qvað), býnar (búnar), 5^{5} breíðom (breiðom), 5^{6} iǫfri (jǫfri), 5^{7} gráþugs (graþvgs), 5^{8} knýtr (knútr overalt), ný (nú overalt), 5^{9} stafnbvi (stafnbui), 6^{5} hirdac (hirða), 6^{7} fvlting (fvllting), 6^{16-17} æýbǽgs (æybægs), 6^{31} lǽtr (lętr), 6^{34} svá bvit (svábvit), 7^{24} íloftom (í loftom), 7^{28} víca (vica), 7^{36} á bræt (a bræt), 8^{6} frá (fra), 8^{9} þǽ (þæ), 8^{34} þó (þo), 9^{1} hlutr (hlvtr), 9^{14} trvggva (Tryggva), 9^{32} mǽlti (mælti), 9^{35} ný (nú overalt), 9^{35} vndir (undir), 10^{3} gørt (gørtt), 10^{19} ǽstr (æstr), 10^{25} hǽstit (hæstitt), 10^{26} ænýndr (ænúndr), 10^{27} vit (vitt), 10^{28} vppi (uppi), 10^{30} þeir (þeír), 10^{32} siþan (optar), 11^{14-15} af hent (afhent).

De 6 Brudstykker viser faa Spor af Kapiteldeling. Begyndelsen af Cap. 64 (S. 8^{2}) betegnes ved ny Linje og en stor N; ligeledes fremhæves i Cap. 75 den store Þ, som begynder Opregningen af Olavs Følge (S. 11^{27}). Paa Bagsiden af 5te Blad findes ude i Randen foran Ordene „var fyrr“ (S. 10^{16}) et nedre Stykke af en stor, rød Initial, der rimeligvis har strakt sig over mange Linjer; hermed betegnes altsaa et større Afsnit, og Cap. 68 har da rimeligvis været betegnet som dets Begyndelse. Dette antyder, at Sagaen har været inddelt i Hovedafsnit med Initialer, medens Kapitlerne neppe regelmæssigt har været fremhævede, ialfald kun leilighedsvis ved større Bogstaver.

Udgaven har forsøgt at udfylde hvad der manglede af Linjerne paa hvert Bladfragment samt mellem de bevarede Dele af

samme Blad. Disse Udfyldninger ønsker jeg kun betragtede som Lettelse for Læsningen, nærmest som Forslag; da mindre Skrift (Bourgeois) maatte benyttes til Udfyldningen for at adskille denne fra den bevarede Text, kunde Udfyldningen heller ikke blive noiagtig, idet Trykkeriet af denne Skriftsort manglede de accentuerede Vokaler. Heller ikke det med Kursiv trykte (Opløsning af Forkortninger) gjør Krav paa fuld Nøiagtighed, da Kursivskriften manglede ſ og ꝼ. Den følgende Fremstilling af Haandskriftets orthografiske Eiendommeligheder vedkommer derfor kun den virkelig bevarede Text. Jeg har opløst alle Forkortninger saaledes at Bogstaver, som antydes ved Forkortninger, sættes fuldt ud med Kursiv, medens Bogstaver, som virkelig staar i Texten eller over Linjen, er trykte med Antikva, altsaa ſ^{a} trykkes ſ*v*a o. s. v. Derfor har jeg ogsaa gjengivet brukket l med ll. Naar þeir skrives med Forkortning, sættes Texten ofte Accent efter Forkortningstegnet (þ$^{s'}$r) for at betegne, at *ei* skal have Accent; dette har jeg derfor isaafald medtaget i Gjengivelsen. Orthografien har følgende Ejendommeligheder:

Vokaler.

Lyden a udtrykkes ved a, á ved á; ofte mangler dog Accenten: aþr 6^{3} 6^{25}, scald 7^{26}, lata 7^{32}, þa 6^{35} 7^{26} 8^{12} 8^{37}, a (Præp.) 8^{9} og oftere, fra 4^{31}, ma 11^{24}, mali 11^{5}, malit 11^{25}, halfa 7^{34}, rað 11^{7}.

Lyden au udtrykkes 1) i Regelen ved ꜹ́: nꜹ́þa 2^{8}, Gꜹ́tland 9^{7}; 2) sjeldnere med ꜹ uden Accent brꜹt 5^{32}, hꜹst 10^{25}, hlꜹpa 6^{2}, cꜹpmonnonom 6^{24}, þꜹ 8^{9} 8^{29}, rꜹðom 10^{3}, Gꜹtland 9^{18}, 3) en enkelt Gang ved av: avstr 9^{7}, 4) en enkelt Gang ved ꜵ: brꜵt 7^{36}.

Lyden ǫ (v-Omlyd af a) udtrykkes ved 1) ꜵ: fꜵþor, ꜵþro, gꜵngo, 2) sjelden ved ǫ: iǫfri 5^{5}, nǫfnom 11^{28}, 3) sjelden ved o: atgongo 5^{11}, Rognvaldr 11^{30}, monnom (stadigt).

Lyden ǫ́ (v-Omlyd af á) udtrykkes ved 1) ꜵ́: ꜵ́tto, cꜵ́po 6^{26} hꜵ́þvng, ꜵ́na, 2) ofte ved ó: hólæýgscom 3^{18} (holæýgscom 10^{3} er vist Skrivfeil), vóþom 3^{19}, 10^{3}, hórecr 10^{11}, vóro 10^{27}, hónom 11^{14}, qvóþo 11^{16}, 3) sjelden ved ꜵ: kꜵpo 6^{28} 6^{30}, hꜵrecr 9^{35} 9^{36}, 4) en enkelt Gang ved ǫ́: rǫ́þ 7^{27} (giǫ́fvm 8^{26} har vel urigtigt Accent).

Kort, aaben e udtrykkes ved e (sendi), lang og lukket ved e: sér, sé, féét 11^{26}.

Den korte, aabne i-Lyd skrives ı (uden Prik); Accent over

i bruges aldrig som grafisk Tegn for at skille i fra lignende Bogstaver; já og jó skrives ıá og ıó.

Lang og lukket i-Lyd betegnes med í; dog mangler undertiden Accenten: hvi 6[2], siþan 11[10], sinom 11[21], svia 11[34].

ei skrives i Regelen eí (þeím, þeír, breíðom); dog mangler Accenten i ðeim 2[35] (men ðeím 11[6]), þeir 10[6], einn 9[19], eigi 8[1] 8[33], eig(a) 8[34].

Kort, aabent o betegnes ved o (norveg), lang og lukket ved ó (góþan); dog mangler undertiden Accent f. Ex. or (orslit 11[6]), oþocka 10[17], stoll 10[29]; þormoþr har ikke Accent i 2den Stavelse.

Lyden u (kort Vokal) betegnes 1) i Regelen ved v (grvndar 2[12]), 2) sjelden ved u (stund 2[34], tungo, gaftu 4[29], hlutr 9[1]).

Lyden ú (lang Vokal) betegnes 1) i Regelen ved v́: hv́s 2[31], þrv́tinn 7[14], nv́ 3[1], v́t 6[16], knv́tr 10[5–32] (Accenten mangler i nv 8[35], knvtr 10[25]), 2) sjelden ved ú: túna 5[5].

Lyden y (kort) betegnes 1) i Regelen ved y (myndi). 2) sjelden ved v: spvrr 3[14], mvrþir 4[31], trvggva 9[14].

Lyden ý (lang) udtrykkes altid ved ý (þrýtr 7[15], výcva 9[36]).

Lyden æ udtrykkes 1) i Regelen ved ǽ: sǽtt 2[28], lǽtr 3[17], vǽri 3[35], þǽr 8[30] — æ uden Accent bruges ikke — 2) sjeldnere ved ę́ (rę́ttar 4[32]) eller ę (ęldz 7[28], kęrino 9[2], hęr 9[11. 12]).

Lyden øi (Omlyd af au) udtrykkes 1) i Regelen ved æý: hlæýpr 5[27], hæýrir 5[36], æýrarsvnd 9[8], væýc 9[8] (læyfom 7[27] uden Accent er vel kun Skrivfeil), 2) en enkelt Gang ved æv́: æv́na 3[12].

Kort og aaben ø-Lyd udtrykkes ved ø: hnøtrnar 2[1], gøra 3[5], ønga 3[9]; lang og lukket ved ǿ: fǿri 3[30], rǿþa 6[8], sǿciandi 6[14], flǿþi 10[16] (møri 11[9] uden Accent er vel kun Skrivfeil).

Konsonanter.

c betegner altid k-Lyd, ogsaa foran i: fylcir, micil, tøcilig, tøcir, handtecinn, ríci. Pronomenet ek skrives ec eller ·c kk skrives oftest ck (ecki), undertiden cc (ecci), i Verbers Imperfekt kun k (fek 2[28], stæk 4[7]); kkv skrives cqv (nocqvor), kv skrives qv (qvóþo).

d skrives altid tilbagebøiet (ð).

ð bruges sjelden i Forlyd (ðeim 2[35], ðeím 11[6], ðessom 10[16], ðv 6[1]), hyppigere i Ind- og Udlyd: seíðr 2[13], reíði 2[13], Fiðr 2[8] 11[31] 11[32] (men Fiþr 5[36] 6[6]), við 3[12], 10[20. 26. 27. 29] (men viþ 11[6]), breíðom 5[5]. biðr 5[35] (men biþia 6[7]), hafði 6[12. 29. 33], 7[21], 8[10. 12], 9[14], hefði

11^{17} (men hefþi 9^{13}), hœfðo 10^{27}, hœfðingi 9^{20}, rœðom 10^{3}, liði $10^{8.\,19}$ (men liþs 10^{31}), virðiliga 7^{13}, horfðo 7^{25}, scilðo 10^{31}, hlæýpðo 10^{30}, leitaði 10^{32}, qveðr 11^{18} (men qveþr 7^{15}), rað 11^{8}, Goðrøþr 11^{29}, hvndroð 10^{23}, kvnnið 4^{34}.

f skrives altid ꝼ.

ɢ, ɴ, ʀ, ᴛ betegner i Ind- eller Udlyd gg, nn, rr eller tt (høɢr 5^{27}, baɴat 3^{2}, feʀ 2^{14}, gráᴛ 9^{33}).

k bruges i Forlyd i konvngr (skrives ꝁ eller k.), knvtr, karl 11^{36} (men hvscalla 2^{31}), kann 5^{22} 10^{9}, kvnnið 4^{34} (men cvnnom 11^{28}), kertisticor 8^{31}; ellers i Ind- og Udlyd vexlende med c.

q bruges kun foran v.

r har efter o (undertiden ogsaa efter ó og ø) Formen ꝛ, ellers r.

ſ bruges i Regelen til at betegne s-Lyd; i Udlyd sjelden s (beltis 10^{10}), som ellers betegner dobbelt s (os = oſſ 2^{6}).

v har i Regelen Formen v; kun én Gang Side 10^{3} Formen y.

þ bruges baade for þ og ð (jfr. ð).

z er dels ds (vnz 7^{15}), dels ðs (tízca 3^{5}, barz 5^{5}), dels ts (gráz 3^{2}), dels blot s (landz 2^{6}, 2^{26}, linnz 6^{16}, gvllz 5^{1}).

Iøvrigt kan som særegne Sprogformer fremhæves: Norvegs ($9^{7.\,9}$ 10^{22}), -vegi 2^{25}, -veg 10^{24}; goll ved Siden af gvll (golli 7^{27}, gollspono 10^{1}); firir vexlende med fir (2^{28}, 5^{22}, 6^{1}, 8^{23}, 8^{28}, 9^{6}); halfa 7^{34} ved Siden af Hálfdanr 11^{30}; det personlige Pronomen 2 perf. plur. ér 4^{36}, og i 1 Pers. Sing. det enklitiske -c (emc 4^{30}, þottomc 10^{11}), Relativet -s (þars 6^{11}, 6^{33}), Præpositionen oꝼ (4^{2}, 4^{35}, 5^{4}, 5^{10}, 5^{32}, 6^{5}, 6^{10}, 6^{31}, 7^{17}, 8^{8}, 9^{10}, $11^{15.\,25.\,34.\,36}$) ved Siden af vmb 5^{11}, 9^{1}, $10^{10.\,20}$ og vm; 6^{8} Verbalendelsen i 1 Pers. sing. -omc (þyciomc 3^{8}, mælac 4^{35}, qvæmomc 6^{5}, þottomc 6^{14}, 10^{11}).

Haandskriftet er helt igjennem islandsk; herom var Keyser og Unger i 1849 endnu uvisse, men det blev med Rette hævdet af Vigfusson (hos Maurer, Ueber die Ausdrücke altnordisch etc., p. 76), og betvivles ikke mere af nogen. Vigfusson og Maurer antog Haandskriftet ikke ældre end Begyndelsen af 13de Aarhundrede, og derimod kan der neppe reises Indvending; jeg har i „Snorre Sturlassons Historieskrivning“ S. 37 ansat det til c. 1200—20, idet jeg stillede det omtrent midt imellem Reykjaholts Máldagins 2den Haand (fra c. 1206) og 3die Haand (fra c. 1224), men tror nu.

at det er noget yngre (c. 1230—40). Haandskriftet er meget omhyggelig skrevet og næsten uden Skrivfeil, naar undtages den udfaldte Linje S. 7 og den hyppige Udeladelse af Accenter. Den tydelige Vaklen i Vokalbetegnelsen mellem ældre og yngre Brug synes at vise, at Originalen har været betydelig ældre, altsaa sikkerlig fra 12te Aarhundrede.

B. De to hidtil ikke benyttede Blade (7 og 8) hører til AM. 325 IV *α* 4to og er af Arne Magnusson fundne som Indbinding om en trykt Bog fra c. 1600, hvis Titel sees at have været „De proportionibus". De to Blade har hørt til et lidet Kvarthaandskrift; da de høre sammen i Ryggen, mangler der mellem begge flere Blade, enten 2 eller 4 eller (snarest) 6. 7de Brudstykkes Text har været fortsat paa et tabt Blad, thi en Sammenligning med samme Legende i Heimskringla (Ungers Udg. S. 748[22]) viser, at efter Slutningsordene *„gvdi þok oc enom helga Olafi"* har fulgt: *konvngi, hann hefir grøddan mic.* Indholdet af 8de Brudstykke er Begyndelsen af det Jærtegn, som i den norske Homiliebogs Olavs-legende bærer No. 17. Paa de tabte Blade har altsaa de foregaaende Jærtegn været optegnede, hvilket ogsaa Begyndelsesordene antyder. Alle Legendens Jærtegn kan dog ikke have faaet Plads paa de manglende Blade. Efter det Rum, som Jærtegnet No. 17 fylder paa 8de Brudstykke, har jeg beregnet, at alle Legendens Jærtegn før No. 17 vilde fylde 16½ Side eller 8¼ Blad. Da Homiliebogens Jærtegn No. 2, 3. 5. 6, 8 (= Sagaens Cap. 104, 105, 119. 109) allerede findes optagne i Texten paa det bevarede 7de Brudstykke — omend i anden Skikkelse —, er det rimeligt, at Forfatteren ikke har indtaget de tilsvarende Jærtegn 2den Gang fra Legenden, men kun har tilføiet de manglende; isaafald vilde Legendens Jærtegn No. 1, 4, 7, 9—16 have faaet Plads paa c. 11 Sider eller 5½ Blad. Under Forudsætning af, at der mellem 7de og 8de Brudstykke mangler 6 Blade, vil man altsaa kunne antage, at de tabte Blade har optaget Jærtegnene 1, 4, 7, 9—16 samt paa Siden efter 7de Brudstykke endnu et Jærtegn, hvis Indhold jeg nedenfor skal søge at bestemme.

Det Haandskrift, hvoraf 7de og 8de Brudstykke er en Levning, er utvivlsomt islandsk[1] og synes ikke at være ældre end

[1]) En Norvagisme er vistnok læpa ($12^{10.\,11}$) for hlæpa, men denne

Midten af 14de Aarhundrede. Skriften er ved Slid bleven saa utydelig, at den har været meget vanskelig at læse, og det kunde ikke nytte at fotografere Stykker deraf uden for at vise en Prøve af Skriften. 7de og 8de Brudstykke er utvilsomt skrevne af samme Haand, skjønt denne i 8de skriver mere uregelmæssigt; Orthografien er helt igjennem den samme, men meget uregelmæssig. Accenter findes ikke, d (ð) bruges i Regelen baade for ð og þ i Indlyd; e bruges for e, é og æ, o bruges for o, ó og ǫ, u eller v for u og ú; au udtrykkes ved æ, undertiden ved œ (nœst 14[10], lœso 13[30]), Omlyd af au udtrykkes ved ey, eyj ved eygi (eygiar 12[15], freygia 14[11]). Iøvrigt vakler baade Orthografi og Sprog mellem gammelt og nyt. Den ældre i-Omlyd af o, som forlængst i Islandsk var gaaet over til æ (e), forsøges opretholdt, men uheldigt: der skrives rigtigt bøinn (13[20]), men urigtigt bogiarins 14[11], somdar (15[15]), hoginda 14[13], brodꝛ (= brødꝛ 13[29]), odlis (= eðlis 14[31]), gor, gort 13[6], 14[28] (ved Siden af giordiz); derimod findes v-Omlyd af a hyppig bevaret som œ i œngvls 12[15], gœfugligi 12[35], þrescœldr 13[26], kœstudu 14[10]. Den ældre Passivform er bevaret i hredasc 15[5], gafsc 15[15], þottisc 15[30], scildisc 15[31], þottosc 15[31], þottesc 15[35], men hyppigere er -z (giordiz 12[15], bardiz 12[18], giordvz 12[21], giordoz 12[22], funduz 12[23], harmadiz 12[26], radaz 12[30], letoz 13[1], veltaz 13[26], syndiz 14[29], sagdiz 15[16], þottiz 16[1], syndgaz 16[1], þockadiz 16[2], hvilz 16[3]). ð og þ bruges endnu undertiden i Indlyd (hofði 13[7], vafð 16[7], dæþe 14[32], heraþi 15[11], giorþvz 12[21]), men i Regelen er de fortrængte af ð. f og ꝼ, c og k bruges om hinanden, ligesaa ſ og s; ꝛ bruges efter o; v (Consonant) har en særegen Form, der nærmest ligner ψ; og her gjengives ꝩ. Af ældre Sprogformer mærkes den gjennemgaaende Brug af oꝼ for um (12[24], 13[8. 10. 18. 21. 30], 15[26. 27]), af -s for er (þaz 13[4], þegars 15[31]) samt i enkelte Ord sia (= sá 15[28]), lagidr 12[12], sonr 12[16], halfom 13[13]. Det er øiensynligt, at *alle de ældre Former gjenfindes i det ældre Haandskrifter*, og det forekommer mig derfor ikke Tvivl underkastet, at 7de og 8de Brudstykke er afskrevet efter ikke blot et Haandskrift fra samme Tid, men endog efter dette samme Haandskrift; 7de og 8de Brudstykke tør derfor — med den Ind-

---

Udeladelse er hyppig i islandske Haandskrifter fra 14de Aarhundrede. Jfr. derimod hrezla 13[2] og hredasc 15[6].

skrænkning, som følger af de senere Tidsmærker — ganske træde i Stedet for de tilsvarende tabte Dele af det ældre Haandskrift. At det yngre Haandskrift stammer fra en meget gammel Original, bekræftes ogsaa delvis af Indholdet, idet dette for 8de Brudstykke gjenfindes i den norske Homiliebog (fra Begyndelsen af 13de Aarh.); men 8de Brudstykke viser ved sine Sprogformer udover Homiliebogen, altsaa ogsaa her tilbage til Slutningen af 12te Aarhundrede.

II.

Brudstykkerne svarer i alt væsentligt til Dele af den „legendariske Saga", nemlig af dennes Cap. 48—51, 58—59, 61—69, 71, 75—76, 100—101 samt Cap. 118—19 og 122, hvorhos 3 Legender i 7de Brudstykke i Indhold dækker Cap. 104, 105 og 109. Forholdet mellem Brudstykkerne og leg. S. er først og fremst det, at Brudstykkerne har en nøiagtigere og fuldstændigere Text end leg. S., saa at denne synes at være et ufuldstændigt, ofte ligefrem misforstaaet Uddrag af Brudstykkerne (jfr. Maurer, Ueber die Ausdrücke etc. p. 84). I det hele taget repræsenterer altsaa Brudstykkerne den oprindelige Recension, og jeg betænker mig derfor ikke paa i det følgende at betegne den som den „ældste Saga" eller „ældste Recension" i Modsætning til den „legendariske Saga" eller de i yngre Haandskrifter af den „historiske Saga" optagne Stykker af Styrmes „Livssaga om Olav den hellige".

En nærmere Sammenligning mellem Brudstykkerne og leg. Saga vil imidlertid ogsaa fremkaldte mere bestemte Slutninger om den ældste Sagas Indhold. Cap. 48—50 er Begyndelsen af det Afsnit om Asbjørn Selsbane og Thore Hund, som afsluttes i leg. S. Cap. 51—52; det kan altsaa med Sikkerhed siges, at disse Capitler (48—52) har været optagne ogsaa i den „ældste Saga". Brudstykkernes Cap. 58 (om Thormod hos Knut) er direkte udskrevet fra Fóstbrødrasaga; selvfølgelig har da ogsaa det tabte Cap. 57, som i leg. Saga indleder Thormods Historie, i den „ældste Saga" været udskrevet fra samme Kilde. Det synes derfor selvindlysende, at alle de Dele af Fostbrødrasaga, som gjenfindes i leg. Saga, allerede har tilhørt den „ældste Saga", altsaa Cap. 83 (om Thormods Uregjerlighed i Værdalen før Slaget paa Stiklestad), Cap. 88 (om Kvadet før Slaget), et Stykke af Cap. 89 (Thormods Samtale med Kongen om Bønderne). Cap. 95—97 (Thormod i og

efter Slaget). — Videre er det delvis muligt at bestemme hvad der af den leg. Saga *ikke* har staaet i den ældste Saga. Da der i 6te Brudstykke først fortælles, at 1) Kongen og hans Mænd gaar af Skibene i „Slygs paa Møre“ og derpaa 2) „farer, til de kommer paa Oplandene“ samt videre til Sverige, kan den leg. Sagas Beretning i Cap. 72—74 (Olavs Reise ind i Søndmøre samt Fjeldreise til Lom) ikke have staaet i den „ældste Saga“, hvilket allerede er fremhævet af Keyser og Unger. Men nu har dels Munch, dels Maurer paavist, at hvad den leg. Saga har i Cap 33—39 (Fjeldreisen fra Gudbrandsdalen til Sverige) er en Del af denne Beretning og kun i den leg. Saga blev indskudt paa et urigtigt Sted; hele denne sammenhængende Skildring (Cap. 72—74, 33—39) hører altsaa *ikke hjemme i den ældste Saga.* Hele dette Afsnit stammer fra en norsk kirkelig Beretning om St. Olav og synes oprindelig at være forfattet paa Latin, og da den har et vist Slægtskab med den latinske Historia Norvegiæ, turde den stamme derfra[1]. Til samme Kilde kan vistnok ogsaa henføres nogle smaa Afsnit, der dels paa 2den Haand stammer fra Adam af Bremen, dels har gjennemgaaet en latinsk Bearbeidelse: et Stykke i Cap. 20 om Olavs Biskoper (S. 16^{1-3}), i Cap. 46 om den svenske Kong Olavs Ægteskab og Børn (S. 34^{5-9}) samt i Cap. 89 om Olavs Drøm før Slaget (S. 66^{25-34}). Ogsaa disse Afsnit, der i leg. Saga er tydelige Indskud, *maa have manglet i den ældste Saga.* I 6te Brudstykke og i leg. Saga Cap. 75 opregnes de Mænd, som fulgte Olav i Landflygtighed (1028); Listen er den samme i begge Recensioner, naar undtages at 1) leg. Sagas Afskriver ved en Uforsigtighed har sprunget fra den ene Finn til den anden, saaledes at der istedenfor „*Fiðr* Hárekssun. þordr. Fiðr *Arnasun*“ kun staar „Fiðr Arnasun“; 2) den leg. Saga udelader tilslut Navnene Tove og Egil, fordi disse Navne ikke stemmer med en tidligere Beretning her; i Cap. 53—55 fortælles nemlig, hvorledes Tove allerede før 1028 var draget hjem til Gøtaland og Egil ligeledes hjem til Island. Disse tre Capitler er altsaa først optagne i den leg. Saga og *har ikke staaet i den ældste Saga.*

Det nyfundne 7de Brudstykke begynder med et Stykke, som svarer til de sidste Linjer af Cap. 100 (om Begivenhederne 3dje

[1]) Jfr. Monumenta historica Norvegiæ, Fortalen S. XXIX.

Aug. 1031)[1] og de første Linjer af Cap. 101 (om Skrinlægningen og Miraklerne), hvorefter Sagaen gaar direkte over til at opregne disse (svarende til Cap. 104, ff.). Med de første Linjer af Cap. 101 stanser altsaa i den ældste Saga Olavs Livshistorie; derimod har leg. Saga paa tilsvarende Sted i Cap. 101 tilføiet et længere Stykke om Alfiva, om Sigvats Vers om „Alfifuold“ og om Olavs Regjeringsaar. Dette Stykke, som der intet Spor er til i Brudstykket, er ordret laant fra Ágrip (Dahlerups Udg. Spalte 52–53). Man tør deraf vistnok drage den Slutning, at den „ældste Saga“ overhovedet ikke kjender de Laan fra Ágrip, som findes paa adskillige Steder i leg. Saga. Disse Laan ere følgende:

Cap. 19. En hvesso mart sem sagt er ifra vidlendisferd Olafs, þa kom hann þegar aftr er gud villdi opna riki firir hanum = Ágrip 42^{11-16}.

Cap. 30. Olafs Udseende (Olafr konongr var vænn maðr ok listulegr ifirlitum. riðvaxinn oc æcki har. hærði mikill ok biartæygðr. lios oc iarpr a har oc liðaðesc vel. rauðskæggiaðr oc rioðr i anlete) = Ágrip 45^{9-12}.

Cap. 77 (om Sven og Alfivas Love) = Agrip 48^{4}—50^{2}.

Cap. 86 (om Harald Haardraade) = Ágrip 51^{4-9}.

Cap. 87 (om Kalv Arnessøn) = Ágrip 50^{3-22}.

Cap. 89 þeir varo hofdingiar — or Gærði = Ágrip 50^{21}—51^{2}.

Cap. 91 Olafr konungr hafðe sværd — hialm ne brynin = Ágrip 51^{12-14}.

Cap. 92 Sva sægia menn — konungr fell = Ágrip 51^{8-14}.

Cap. 93 Olafr fell — Olave kononge = Ágrip 51^{14-21}.

— Nu stæig — himinrikis dyrd = Ágrip 51^{21-24}.

---

[1]) De tre første Linjer svarer ikke ordret til leg. Saga; men at Brudstykket her har den ældre Fremstilling, tør med Sikkerhed sluttes af Bergsbók Cap. 229 — et Kapitel, som ellers ganske svarer til Cap. 258 i Olavs Saga i Heimskringla; her indskydes nemlig mellem „mörg orð“ og „var þat þá byskups atkvæði“ følgende: „ok at visv vęri þer sa mackligri at elldrinn vęri lagdr þvi er þv vęrir sialf. Hon męllti: Digr er hals þinn Einar. enn sed hefi ek slika fiska *hlæpa j nettit Einar męllti. Eigi er digr hals minn en ef margir hlæpa slikir j net þitt þa vęnter mik at rifnni moskvarnir þinir. Nv for þetta eigi fram sem hon beiddi*“.

Cap. 93 Biorn digri — þrønda lidi = Ágrip 51^{24}—52^{5}.

Cap. 101 þa tok — ix vætr oc xx. = Ágrip 52^{6}—53^{7}.

Disse Indskud er, som det vil sees, spredt over flere Dele af Sagaen, men findes fornemmelig i dens sidste Dele, hvor Sp. 48—53 omtrent fuldstændig er inkorporerede. Særeget for flere af dem er, at de er optagne udenfor Sammenhængen, tildels i Strid med denne, og saaledes tydelig røber sig som Indskud. Særlig uheldigt er Indskuddet i Begyndelsen af Cap. 87, der afbryder Fortællingen om Olavs Rast i 3 Dage (Søndag, Mandag og Tirsdag) i Cap. 86 og Fortsættelsen om hans Fremrykning Onsdag Morgen i Cap. 87. Paa den anden Side kan af disse Indskud sluttes, at det, som gaar lige forud og lige bagefter Indskuddene, hører til Grundstokken fra den „ældste Saga", som saaledes ogsaa i disse Dele har havt omtrent samme Omfang som i den senere Recension.

I Resten af 7de Brudstykke finde vi Jærtegnene efter Døden i en tidligere delvis ukjendt Skikkelse. Der læses nu følgende Jærtegn:

1. Olav hjælper sin Søstersøn Guthorm Gunhildssøn i Kampen mod Margad Jarl ved Anglesey-sund.

2. Olav hjælper Væringerne i Grækernes Kamp mod Bulgarerne paa „Pecinavoldene".

3. Olav helbreder Kolbein, som Kong Sigurds Moder Thora Guthormsdatter havde skaaret Tungen af.

4. Olav helbreder Haldor, som Venderne havde skaaret Tungen af 14 Juli 1152.

5. Olav helbreder Krøblingen Alvald i Olafskirken i Lund (ɔ: London)[1].

6. Olav helbreder den engelske Prest Rikard, som Kong Sigurds Morbrødre havde mishandlet ved Randsfjorden.

Brudstykkets Fremstilling er, som det strax sees, ganske uafhængig af den leg. Saga eller dennes Hovedkilde, den norske Legende (i Homiliebogen), der atter stammer fra den latinske Legende; dog vil

---

[1]) Leg. Saga har her rigtigere London, hvilket sees af Udtrykket Lunda bryggiur, som ikke passer paa Lund. Jeg har tidligere ment, at „Alvaldr" var en Læsefeil for „a Vallandi" (som Snorre har), men maa nu antage, at Forholdet er omvendt.

det sees, at den leg. Saga har visse Ligheder med Brudstykket. I Cap. 104 nævner saaledes Leg. Saga, at Guthorms Modstander har 16 Skibe, medens den norske og den lat. Legende lader ham have 15; dette kan kun være en Rettelse efter Brudstykket (som ogsaa har 16), uagtet Leg. Saga ellers følger Legenden ordret. I Cap. 105 har ligeledes leg. Saga Bemærkningen om, at der i Kampen mod Væringerne var „60 mod én" tilfælles med Brudstykket, uagtet den ellers følger Legenden. Jærtegn No. 3 og 4 har den leg. Saga ordret tilfælles med Brudstykket, uagtet disse Jærtegn ogsaa findes (efter Legenden) i Cap. 107 og 114; ligeledes er Jærtegn no. 5 ordret det samme som i leg. Saga Cap. 118, og her kan Laanet ikke være tvilsomt, da dette Jærtegn *ikke* findes i den norske eller i den latinske Legende. Ogsaa Jærtegn no. 6 har afgivet Laan til leg. Saga, idet denne vistnok har optaget samme Sagn i Cap. 109 helt igjennem fra Legenden, men dog ogsaa med Brudstykket meddeler Prestens Navn Rikard. Den legendariske Saga har altsaa exploiteret Legenden paa samme Maade som Ágrip, idet den dels har laant længere Stykker, dels korte Notitser fra begge, og den ældste Saga er paa samme Maade i 7de Brudstykke uafhængig af disse Kilder.

Modsætningen mellem den ældste Saga i 1ste—7de Brudstykke bliver saaledes, at den ældste Saga ikke kjender den senere Sagas Tillæg fra Ágrip, fra Legenden, fra den ældre norske Sagnsamling (Historia Norvegiæ?) samt enkelte islandske Episoder; den ældste Saga har ikke kjendt den seneres Cap. 33—39, 53—55, 72—74, 77 og 101 (Slutningen), 102 ff., heller ikke optaget de mindre Indskud i Cap. 18, 20, 30, 46, 86, 87, 89, 91, 92, 93.

Om 8de Brudstykke oprindelig har tilhørt den ældste Saga, kan være tvilsomt Jeg har ovenfor vist, at der forud for dette Blad i samme Ark rimeligvis $5^1/_2$ foregaaende Blad har været optagne med andre Jærtegn og at alle disse stammede fra Legenden, medens Sagaens Forfatter ikke kan have kjendt denne. Jærtegnene fra Legenden er ogsaa ganske mekanisk tilføiede *efter* de tidligere Sagn uden at være sammenarbeidede med disse, og det bevarede Brudstykke har ialfald beholdt sin Karakter af Prædiken, idet der midt i det forekommer Tiltalen "minir godo vinir". Der er saaledes Grund til at tro, at dette Tillæg er gjort, efterat den ældste Saga er afsluttet, men dog vistnok før Aar 1200.

III.

Det Resultat, som her er vundet, vil yderligere kunne styrkes ved at undersøge den ældste Sagas Benyttelse i de større Kongesagaer fra 13de og 14de Aarhundrede, nemlig i „Noregs konungatal“ (Fagrskinna), i Snorres „Heimskringla“ og den dermed parallele „historiske Saga“ om Olav den hellige samt i de senere Bearbeidelser af samme Saga.

1. Det behøver intet Bevis, at „Noregs konungatal“ laaner Hovedstokken af hvad det har om Olav den hellige fra en ældre Bearbeidelse af dennes Saga; og at denne Hovedkilde er den „ældste Saga“, er tydeligt dnraf, at Konungatal som denne forbigaar den detaljerede Skildring af Olavs Fjeldreise og Flugt fra Landet (Cap. 72—74), medens den udskriver dens foregaaende Cap. 71 og det følgende Cap. 75. Naar Hensyn tages til, at Forf. af Konungatal udskiller alle eventyrlige og mirakuløse Sagn, at han forbigaar Episoder, navnlig islandske, og at han indarbeider i sin Fremstilling endel hidtil ubenyttede Skaldevers, vil *forøvrigt* hele hans Stof gjenfindes i den „ældste Saga“, hvis Indhold derved tydeligere kan skisseres. Olavs Ungdom efter Konungatal (Cap. 86—88) er saaledes kun Uddrag af den legendariske Sagas Cap. 1 (hans Herkomst), 8 (Udenlandsreise), 9 (første Vikingekampe). 12—17 (Kampe i England og Vesterhavet) med tydelig Udskillelse af Legender og Eventyr. Paa samme Maade kan Olavs senere Historie i „Konungatal“ betragtes som Uddrag:

Cap. 89	Uddrag af		den leg. Saga Cap.	20—22,
— 90	—	-	— — — —	23,
— 93	—	-	— — — —	26, 27,
— 94	—	- delvis	— — — —	32,
— 95—97	—	-	— — — —	41—46,
— 98—99	—	-	— — — —	47, 48,
— 100—105	—	-	— — — —	64—69, 66,
— 106—108	—	-	— — — —	69—71, 75,
— 109	—	-	— — — —	77, 80, 81, 86, 89, 94, 100—101.

Her er nu for det første at mærke, at de ovenfor S. 11—14 paaviste Indskud i den leg. Saga (fra den tabte Saga, fra Ágrip. fra Legenden) ikke kan spores i Konungatal; da dennes Uddrag mangesteds omfatter længere Stykker ordret, kan dette ikke

være tilfældigt, men bestyrker hvad ovenfor er hævdet, at disse Indskud ikke fandtes i den „ældste Saga“. Iøvrigt bekræftes ogsaa det tidligere formodede, at den ældste Saga ogsaa for de Dele, hvoraf intet direkte er bevaret, har (med den nævnte Indskrænkning) havt omtrent det samme Omfang som den leg. Saga. Endelig iagttages, at Konungatal afslutter Olavs Historie paa samme Punkt som den ældste Saga (Cap. 101), idet Konungatal efter sit Princip udelader Jærtegnene.

2. Det er ogsaa selvindlysende, at Snorre Sturlassøn i „Heimskringla“ og i den særskilte „Ólafs saga h. helga“ (Chr. 1853) laaner fra en ældre Saga om Olav; at disse Laan netop stammer fra den „ældste Saga“, fremgaar af det 7de Brudstykke. Dettes Jærtegn er nemlig udnyttede i meget stærkere Grad i Heimskringla end i den leg. Saga, saa at Snorre maa have laant direkte fra den „ældste Saga“, ikke fra leg. Saga. Navnlig kan man nu forklare Enkeltheder i Jærtegnene om Væringerne (no. 2) og om Rikard Prest (no. 6), hvis Kilde hidtil var ukjendt, da de hverken skrev sig fra Einar Skulessøns Geisli eller fra Legenden. Fra Einar Skulessøn kunde Snorre vistnok laane Stedsnavnet „Pecinavellir“; men Folkenavnet „Frauker“ ved Siden af Væringer, Navnet „Thore Helsing“ paa Væringernes Fører, Samtalen mellem Frankerne, Thore Helsing og Grækerkongen samt Hedningekongens Bekjendelse kan Snorre kun have fra den „ældste Saga“. Derfra har han ogsaa i Jærtegn no. 6 laant Navnene paa Sigurds Morbrødre og Stedsnavnene ved Randsfjorden[1], medens Hovedstokken af Fortællingen er laant fra Legenden. Iøvrigt vil der findes mange Ligheder mellem Snorres Fremstilling og den leg. Saga's, men disse lader sig rigtigst forklare af, at Snorre har benyttet de samme Kilder, af hvilke den leg. Sagas Redaktør har taget sine Indskud.

Snorres Kilder for Olavs Jærtegn er i Regelen lette at paavise;

---

[1]) Askeimsherad (S. 14[10]) er en rigtigere Form end Snorres Sæheimsrud, thi *Askim* (Askheimr) er en Række Gaarde paa Østsiden af Randsfjorden, lidt søndenfor Røkensviken. Skiptisandr ved jeg ikke at paavise, thi det Sagn som „Prestesanden“ og „Presterøsen“, som kan læses i Nicolaysens Fornlevninger S. 133, er tydelig paavirket (om ikke skabt) ved Læsning i Heimskringla.

det er: 1) den „ældste Saga“, 2) Geisli og 3 den oversatte Legende. Kun for ét Jærtegn svigter Paavisningen: det er Historien om det myrdede Barn, hvis Lig blev fundet ved, at Olavs Skrin under Processionen gjennem Nidaros' Gader blev saa tungt, at man maatte stanse (Heimskringla, Ungers Udg. S. 632 = Olavssagaen Cap. 273). Den Formodning ligger da nær, at ogsaa dette Jærtegn er laant fra den ældste Saga og at dette har været optegnet netop paa det Blad, som fulgte efter 7de Brudstykke. Da dette Jærtegn i sig selv er saa betydningsløst, ved jeg ikke at finde anden Grund til, at Snorre optog det, end at han fandt det i sin Hovedkilde; allerede tidligere har jeg fremhævet (Mon. hist. Norv., Fortalen) om Snorres Redaktion af Jærtegnene, at han ikke uden videre følger Legenden, men af dennes Jærtegn kun medtager dem, som kunde støttes ved de ældre Kilder.

3. Flere Haandskrifter af den „historiske Olavs-saga“ har i Tidens Løb (navnlig i 2den Halvdel af 14de Aarhundrede) modtaget adskillige Tillæg af mere eller mindre uhistorisk Art. Mange af disse stammer fra en ældre, mere legendarisk Saga, men det har ikke været saa let at afgjøre, om disse er laante fra én eller forskjellige Recensioner. Jeg skal i det følgende undersøge de Haandskrifter, som indeholder disse Tillæg, nemlig AM. 61 fol. (trykt i Fornm. Sögur IV—V), Bergsbók i Stockholm (delvis benyttet og beskrevet sammesteds)[1], Thomasskinna i Kjøbenhavn (ligesaa), samt Flatøbogen; i den sidste maa skilles mellem 1) Hovedtexten i 2det Bind, redigeret af Presten Jon Thordssøn, der foruden et med Tillæg udvidet Haandskrift af samme Art som AM. 61 fol. tillige har benyttet Styrme Frodes Saga om Olav den hellige (der udtrykkelig citeres II 67, 68, 118), og 2) Tillæggene i 3dje Bind (S. 237—48), redigerede af Presten Magnus Thorhallssøn efter Styrmes Bog i den udtrykkelige Hensigt at medtage, hvad hans Forgjænger Jon ikke havde faaet Plads til.

Jeg begynder med at opregne de Tillæg, som findes i AM. 61 fol., og i Tilslutning dertil oplyse, hvilke af disse Tillæg der findes i de andre Haandskrifter.

[1]) Bergsbók citerer jeg efter Afskriften blandt Kildeskriftfondets Samlinger No. 154.

	AM. 61 fol.	Bergs-bók.	Flat. II	Flat. III	leg. S.
Om Olav Geirstadalv	c.16-18	c.17-18	c. 6-8		c. 2-4
Om Aastas Frieri	c. 19		c. 10		c. 6
Aasta giver Olav Bæsing	c. 23		c. 12		c. 7
Spaadom om Olavs Forsnakkelse .	c. 28		c. 25		c. 18
Olavs mirakuløse Seir i Viking . .	c. 29	c. 30	c. 22		c. 13
Olav og Knut i Kirken	c. 30	c. 29	c. 21		c. 11
Olavs Seire i England	c. 31		c. 20		c.9-10
Olavs Møde med Havfruen	c. 35	c. 31	c. 23		c. 14
Olavs Møde med Vildgalten	c. 36		c. 24		c. 18
Olavs Løfte om at ophøre Vikingefærd	c. 41	c. 32	c. 26		c. 17
Finnens Spaadom om Olav	c. 44	c. 36			c. 21
Sigvat Skalds Ungdom	c. 52			c. 8	
Olavs Karakteristik	c. 60	c. 20		c. 11	c. 30
Astrids Frieri til Olav	c. 87	c. 87			c. 46

Som man vil se, viser disse Tillæg i de forskjellige Haandskrifter for en stor Del paafaldende Lighed, men dog er der ogsaa paafaldende Forskjelligheder. Den Orden, hvori de forskjellige Tillæg optages, viser to Retninger. Bergsbogen og Flatøbogen II følger den legendariske Saga ved at tage „Olaf og Knut i Kirken“ foran „Olavs mirakulose Seier“; ligeledes følger Flatøbogen II leg. Saga ved at skyde „Olavs Seire i England“ forud for begge disse, samt derefter at optage Olafs Møder med Havfruen og Vildgalten med Spaadommen om hans Forsnakkelse, medens AM. 61 har en ganske forskjellig Ordning. AM. 61 synes saaledes at indtage en ganske selvstændig Plads ligeoverfor de andre. Paa den anden Side har AM. 61 om Sigvat Skalds Ungdom et Stykke, som ikke findes i de tre nævnte Haandskrifter, men derimod i Magnus Torhallssøns Tillæg (Flat. III) efter Styrmes Bog. Dette skulde ved første Øiekast synes at tyde paa, at AM. 61 gjør Uddrag af Styrmes Recension og at denne altsaa maatte være forskjellig fra den leg. Saga. Imidlertid spiller Sigvat Skald en saa fremtrædende

Rolle ogsaa i hele Sagaen, at man har vanskeligt for at tro andet end, at denne Episode fandtes allerede i den ældste Recension og kun med Vilje er udeladt i den norske Bearbeidelse; det er for Ex paafaldende, og ganske afvigende fra de islandske Sagaers Maner, at Sigvat Skald i den leg. Saga pludselig dukker op i Cap. 62, uden at hans forudgaaende Skjæbne er omtalt, medens den langt mindre betydelige Ottar Skald faar sin Ungdomshistorie fortalt. Det naturligste er aabenbart at antage, at Kapitlet om Sigvats Ungdom hører til i Sagaens Komposition fra forst af. Vigtigere er derimod at betone Forskjellen i Skildringen af Olafs Personlighed i de forskjellige Haandskrifter.

I den leg. Saga (Cap. 30) begynder denne Skildring med hans ydre Person (ovenfor S. 12[15]), og først derefter skildres hans Karakter og aandelige Eiendommeligheder: „Olafr virði mikils kirkiur“ o. s. v. Den samme Forbindelse findes i Styrmes Recension (i Flatøbogen III, 246), og den samme findes ogsaa med ringe Afvigelser i Bergsbók, som i Cap. 20 begynder: Olafr konvngr var merkiligr madr ok listulegr væn at yfirliti þyckr ok ridvaxin herdibredr ok ecki hár. þvi var hann kalladr af morgum Olafr digri. hann var reitleitr ennibredr opineygr ok snareygr liosiarpr a har en nockud raudari a skegg riodr i andleite ok nockot freknotr limadr vel fęttr litt hugadr vel fastudigr hofsamr i ollv athæfi allra manna vitrastr godradr ok heilradr vinfastr yfirbrags mikill þa er hann var medal hofdingia en audvelligr medal vina godfvss til gvdz ok hans bodorda huggari veslugum fullr miskvnsemda. kleddi hann nockta en feddi hungrada o. s. v. Ovenfor (S. 12), er hævdet, at denne Skildring af Olavs *Ydre* stammer fra Ágrip og ikke har hørt hjemme i den ældste Saga: nu er det mærkeligt nok, at AM. 61 har den samme Skildring af Olavs Karakter (fra „Olafr virdi mikils“), men ikke forudskikker den fra Ágrip laante Skildring af hans Ydre, aabenbart fordi denne ikke var optaget i den „ældste Saga“. Man tør vistnok heraf drage den Slutning, at *AM. 61 laaner fra den ældste Saga, men Bergsbók og Flat. III fra den overarbeidede Recension.*

Derefter vil jeg sammenstille de Stykker, som findes i Bergsbók, Thomasskinna, Flatøbogen II og III samt den legendariske Saga uden at findes i AM. 61.[1]

[1]) Jeg har ikke her medtaget endel Episoder, som findes i nogle af

	Bergsbók.	Thomasskinna.	Flat. II.	Flat. III.	leg. Saga
Olav og Steinvor	c. 28			c. 1	
Eremitens Spaadom	c. 33				c. 19
Olaf bryder de fremmede Guders Templer	c. 46			c. 11	
Egil Hallssøn og Tove . . .	c. 54—55	efter 125, 128, 153	c. 111—13		c. 54, 55
Ottars Drápaer	c. 110	efter 109		c. 7	c. 62
Sigvat Skald og Olav paa Dovre	c. 118	efter 117	c. 92	c. 5	
Olav Færgemand paa Nid .	c. 131			c. 10	
Olav helbreder sin Hest, forvandler Vand til Vin . . .	c. 188		c. 270		c. 84
Einars og Alfivas Trætte . .	c. 229				c. 100
Einar paa Thinget	c. 232		c. 327		c. 102
Nøddeviserne		efter 109		c. 7	c. 62
Olav Fadder til Tova		efter 117	c. 92	c. 5	c. 62
Om Sigurd Aakessøn		efter 153	c. 108—9		c. 56
Om Thormod Skald		efter 153	c. 148—50		c. 56—58
Viser om Karle og Ingebjorg		efter 109		c. 5	c. 62
Olav i Mælaren			c. 26		c. 15—16
Olav fanger 11 Konger . . .			c. 57		c. 24

disse Haandskrifter og som man (f. Ex. Vigfusson) har regnet med til Styrmes Recension; de er af eventyrlig eller legendarisk Karakter, og man har ingen Vidnesbyrd om, at de er ældre end 14de Aarhundrede. Det er følgende 1) Olavs og Haldors Vers (findes i AM. 61 Cap. 21 og Flat. II Cap. 14), 2) om Bjørn Hitdolakappe (AM. 61 Cap. 60), 3) om Odins Besøg hos Olav og Olavs Ophold paa Geirstad (AM. 61 Cap. 63, Flat. II Cap. 106), 4) om Thoraren Nevjulvssøn (Thomasskinna), 5) om den danske og den norske Fattiggut (Bergsbók, Thomasskinna, Flat. II), 6) Raudulfs þáttr (de samme). Det samme gjælder nogle faa Jærtegn, som findes i Thomasskinna og Flatøbogen.

	Bergsbók.	Thomasskinna.	Flat. II.	Flat. III.	leg. Saga
Olavs Følge paa Flugten . .			c. 245		c. 75
Olavs Møde med Biskoppen paa Kjølen			c. 258		c. 80—81
Olavs Forsnakkelse før Slaget			c. 277		c. 89
Olavs Spaadom om Kalv m. fl.			c. 285		c. 90
Om Kalv, Dag og Harald efter Slaget			c. 288		c. 94
Om Kalv og hans Brødre efter Slaget			c. 290		c. 98
Olavs Digt om London . . .				c. 2	c. 10
Olav i Guldalen				c. 3	c. 59
Viser om Sværdene				c. 8	c. 62
Viser om Tapeterne				c. 8	c. 62
Viser om Erlings Fald . . .				c. 9	c. 69, 71
Thore Hund i Finmarken .				c. 9	c. 68

Det vil sees, at næsten alle Tillæg i Bergsbók og Thomasskinna findes igjen i Flatøbogen, enten i 2det eller i 3die Bind; da Uddragene i 3dje Bind ligefrem stammer fra Styrmes Recension og da Redaktøren af 2det Bind sees at have benyttet Styrmes Bog (som han citerer), kan det med Tryghed hævdes, at alle de nævnte Tillæg i disse 3 Haandskrifter stammer fra Styrmes Bog. *Styrme maa altsaa betragtes som Forfatter eller Redaktør af den overarbeidede Saga.* Det er ovenfor vist, at ét af disse Tillæg — om Egil og Tove — ikke har hørt hjemme i den ældste Saga (og ikke i AM. 61), medens det derimod findes i Bergsbók, Thomasskinna, Flatøbogen (II) og leg. Saga. Dette Tillæg synes saaledes med Styrme Frode at være optaget i Sagaen. I det hele vil det sees, at med meget faa Undtagelser findes ogsaa alle Bergsbók's, Thomasskinna's og Flatøbogen's Tillæg igjen i den legendariske Saga, der har de samme Eiendommeligheder som Styrmes Bog; deraf tør man slutte, at *den legend. Saga kun er en Udskrift med endel Forkortelser af Styrmes Bog.* Man kan altsaa af denne Saga fastslaa 3 Bearbeidelser:

1) Den ældste islandske Saga om Olav.

2) Styrmes Livssaga om Olav.
3) Den norske Saga om Olav.

IV.

Den ældste Sagas Tilblivelsestid bestemmes for det første af de 6 Brudstykkers Alder; da disse vistnok er fra c. 1230—40, men viser tilbage til en meget ældre Original, tør det være sikkert, at Sagaen er ældre end c. 1200. Paa den anden Side nævner Sagaen en Begivenhed fra 1152 (Kardinal Nikolaus's Komme til Norge) og er altsaa yngre end dette Aar. Vi faar altsaa Tiden 1152—c. 1200. Men der er gode Grunde for at fremhæve, at Forfattelsen staar nærmere Midten end Slutningen af 12te Aarhundrede. De Personer, som Sagaen nævner fra 12te Aarhundrede, synes snarest at tilhøre 1ste Halvdel eller Midten af Aarhundredet. I Cap. 75 føres en Slægtrække fra en svensk Samtidig af Olav ned til den svenske Jarl Karl Sunessøn, som er bekjendt fra sin Deltagelse i de norske Prætendentkampe ved Aar 1137 og neppe har levet længe efter den Tid; i Cap. 110 nævnes Thora Guthormsdatter, Harald Gilles Frille, som Moder til Kong Sigurd, og Cap. 109 hendes Brødre Einar og Anders som Morbrødre af „Kong Sigurd den unge“; Sigurd var Konge 1137—1155, og naar han nævnes den „unge“, henviser det til, at Mindet om Sigurd „den gamle“ (d. e. Sigurd Jorsalafare, d. 1130) endnu var levende. Den Mand, som havde seet de to af Helgenen helbredede (den ene fra 1152), kaldes Hallr munkr. Han antages — og vistnok med Rette — for at være den samme H. m., som digtede en Drápa om Harald Gille; men isaafald kan han vist ikke have levet længe efter 1152. Et vigtigt Tidsmærke synes det mig at være, at Kong Sigurds Slægtninger nævnes ved Navn som grusomme og uretfærdige og at Helgenen selv maa optræde for at bøde paa deres Forbrydelser. Saaledes vilde de vist ikke været omtalte, medens Sigurd levede eller hans Parti var ved Magten; til Sammenligning kan tjene den Maade, hvorpaa den latinske Legende (forfattet i 1153 eller et af de nærmeste Aar efter) og Einar Skulessøns Geisli (forfattet 1152) omtaler de samme Begivenheder: Miraklerne skildres, men Udøverne af Misgjerningerne og de mishandlede omtales ganske ubestemt (Cap. 5: pueri cujusdam falso impetiti crimine lingua abscisa est; Cap. 6: duo viri fratres, et hi genere clari;

jfr. Geisli V. 37 og 58). Man tør vistnok begrænse Forfattelsen til *efter 1155* og før c. 1180, da Sigurds Parti atter kom til Magten med Kong Sverre. Vi kommer altsaa temmelig nær til det samme Tidspunkt, som i 1849 Keyser og Unger paa Grund at det samme Cap. 109 hævdede for den „legendariske Saga"s Forfattelsestid.

At den „ældste Saga" er forfattet *paa Island*, maa ansees som sikkert. Ikke blot er begge de brudstykkevis bevarede Haandskrifter islandske, men Benyttelsen af de mange islandske Skaldevers og Omtalen af de mange Islændinger som Hovedpersoner i Fortællingen viser dette. Et vigtigt Vidnesbyrd i samme Retning kan hentes fra, at Forf. har udskrevet flere Kapitler fra den islandske Fostbrødrasaga for at indlemme Thormod Kolbrunarskalds Historie i Olavs. At Sagaen har en *geistlig* Forfatter, synes tydeligt af dens hele Holdning, dens kirkelige Tone og dens Sværmen for Mirakler og hellige Eventyr; denne Geistlige har neppe været en Munk, men snarest en secular Geistlig, som har levet blandt verdslige Høvdinger (kanske været en af dem) og som derfor har interesseret sig for Skaldskab, for Kamp og for verdslig Virksomhed. Han er, saavidt vides, den første islandske Forfatter, som har indført samtidige Skaldevers i Kongesagaerne som historisk Bevismateriale, og at han har gjort det med Bevisthed, kan sees af Ytringen S. 8⁹. Derimod kan han ikke stilles høit som Redaktør: han er fuld af Gjentagelser, fuld af Modsigelser og Ubehjælpeligheder, og kun den Omstændighed, at han er blandt de ældste Forfattere paa Modersmaalet, kan tjene ham til Undskyldning.

Naar den ældste Saga om St. Olaf med Sikkerhed tør antages forfattet c. 1155—c. 1180, kommer Forholdet mellem denne og Thjodrik Munk fra Nidarholm til at betragtes anderledes. Jeg har tidligere ment, at der ikke kan paavises nogen Forbindelse mellem den „ældste Saga" og Thjodrik enten fra Brudstykkerne eller fra Benyttelsen i Noregs Konungatal[1], men har dog her overseet ét Sted: det Ordspil, som Olav ved sin Landgang paa Selja gjør paa Øens Navn og Ordet „Lykke" (sæla), findes ikke alene hos Tjodrik Munk og i den legendariske Saga, men ogsaa i Noregs Konungatal Cap. 89, og har altsaa ogsaa hørt hjemme i den „ældste Saga". Har nu Sagaens Forfatter laant fra Tjodrik eller har

[1]) Fortalen til Monumenta Historica Norvegiæ p. XIII.

denne benyttet Sagaen? Svaret synes ikke at kunne være tvilsomt. Det er nemlig sikkert nok, at én af Thjodriks Kilder for Olavs Historie har været islandsk; det er den, som har bragt ham Sagnet om at Olaf blev døbt som treaarigt Barn paa Oplandene, hvorved Olaf Trygvessøn var hans Fadder[1]. Jeg har tidligere hævdet, at Thjodrik her refererer islandske Sagn, men tør ikke lukke Øinene for de mange Ligheder med den „ældste Saga", som gjør det rimeligt, at Thjodrik virkelig har læst og benyttet denne. Ikke blot synes han at have laant fra den Beretningen om Olafs Daab i Barndommen (c. 13), Ordspillet Sæla—Selja (c. 15) og Eremitens Spaadom (c. 15); men ogsaa de fleste Enkeltheder i de korte Uddrag om Olav (c. 13, 15, 16, 19, 20). Nævnes kan særskilt, at Haakon Jarl havde med sig i Saudungssund „en Skude og et Langskib" (c. 15), at hans Datter Ulvhild bliver gift med Hertug „Otto" af Sachsen (c. 16), at blandt Olafs Hjælpere ved Stiklestad nævnes *Ring* (c 16, jfr. Brudstykkerne S. 11^{30}) og ende-Skrinlægningen ved Biskop Grimkel „1 Aar og 5 Dage efter hans Død" (c. 20). Det forekommer mig nu ikke længer tvilsomt, at Thjodrik i Cap. 20 sigter til den islandske Sagas Cap. 100—101, naar han slutter Olafs Historie med disse Ord: quomodo vero omnipotens Deus merita martyris sui Olavi declaraverit *cæsis visum reddendo et multa commoda ægris mortalibus impendendo,* et qualiter episcopus Grimkel — — port annum et quinque dies beatum corpus e terra levaverit et in loco decenter ornato reposuerit in Nidrosiensi metropoli, quo statim peracta pugna transvectum fuerat, — hæc quia omnia *a nonnullis memoriæ tradita sunt*, nos notis immorari superfluum duximus[2]. Thjodriks Skrift er forfattet ved 1177—78, og der er saaledes for Tidens Skyld intet iveien for, at han kan have benyttet den islandske Saga.

Det er ovenfor gjort sandsynligt, at Sagaens 2den Bearbeidelse stammer fra Styrme Prest († 1245). Dennes Arbeide har dels bestaaet i at knytte sammen den „ældste Saga" med Beretninger laante andenstedsfra — fra Ágrip, fra en norsk Beretning

---

[1]) Se Monumenta Historica Norvegiæ, p. 22 f.

[2]) Ved denne Forklaring vil min tidligere Formodning, at her sigtes til et senere forsvundet Skrift om Translationen, ganske gjøres overflødig.

om St. Olav samt fra den norske Legende —, dels yderligere at forøge Indholdet med andre Sagn f. Ex. om Egil Hallssøn og Tove, om Olavs Kjærlighedshistorie med Steinvor, om Sigurd Aakessøn o. lig. Om Styrmes Livsforhold vides, at han gjennem mange Aar stod i et nært Forhold til Snorre Sturlassøn, maaske endog var hans Huskapellan; Styrme kan saaledes meget godt i Snorres Hus have havt Adgang til de Bøger, hvoraf han kompilerede sit Værk, og det er derfor rimeligt, at dette er skeet i Tiden omkring 1230. Der er et enkelt Indicium, som maaske kunde sigte til Aaret 1229 som Forfattelsestid. I Ágrip stod det nemlig, at Olav den hellige døde Aar 1029, men dette Aarstal er i det norske Haandskrift af den legendariske Saga bleven til „þushundrad vætra oc .ix. vætr oc .xx. *oc .cc. vætra*“ — altsaa 1229! De sidste Ord „oc .cc. vætra“ er aabenbart senere tilhængt (efter 29), og jeg kan da tænke mig som en rimelig Forklaring, at Styrme — der staar midt imellem Ágrip og det norske Haandskrift af den legendariske Saga — har villet sige, at Olaf døde 1029, men at Sagaen er skrevet 200 Aar bagefter f. Ex. „oc *þadan er nu* .cc. vætra“, men at dette er misforstaaet af Afskriveren, som da har slaaet de 200 Aar sammen med det foregaaende Aarstal 1029.

Den saakaldte „legendariske Saga“ er i alt væsentligt, som ovenfor paapeget, Styrmes Værk og hører altsaa nærmest til den islandske Litteratur; men den kan dog siges at være en norsk Bearbeidelse, forsaavidt som flere islandske Episoder med Bevidsthed er forkortede eller endog helt udeladte, Sproget er norvagiseret (f. Ex. Cap. 86 o. a. de norske Dagnavne), ligesom Orthografien, og Sagaens Udgangspunkt er Norge, f. Ex. i Cap. 78: er hann hafðe *her* við at skipta *i landeno* ɔ: i Norge. Da Haandskriftet neppe er ældre end c. 1250, maaske yngre, stammer denne Bearbeidelse vistnok fra Midten af 13de Aarhundrede; at den er et *thrøndersk* Arbeide (ligesom Haandskriftet), synes indlysende.

Det var oprindelig ikke min Hensigt at lade Facsimiler følge af Haandskrifterne; men da jeg til mit eget Brug havde ladet de ældste Brudstykker fotografere, fandt jeg af Hensyn til dette Haandskrifts Betydning i sproghistorisk Henseende at burde foreslaa for Kildekriftskommissionen, at disse Fotografier blev overførte

ved Zinkætsning og derigjennem gjort brugbare til Trykning. Jeg fandt det da rigtigst ogsaa at facsimilere de yngre Brudstykker; deres Udseende gjorde det umuligt eller vanskeligt at gjengives fuldstændigt; jeg nøiede mig derfor med at foreslaa to Prøver paa Haandskriften. Da Kommissionen gik ind paa mit Forslag, blev Forsøget gjort, og som mig synes, i det hele med godt Resultat.

En Ændring, som ikke var planlagt, blev derved foranlediget. Brudstykkerne maatte, hvis de skulde gjengives fuldstændigt og anskueligt, trykkes i større Format (Kvarto), og derved blev det naturligt, at Texten, som var sat i Octavformat, tryktes med samme Udstyr.

Christiania, 6te November 1893.

Gustav Storm.

1ste Blad.

2 Brudstykker af samme Blad, begge af ydre Del af Bladet. Det ene Stykke (a + c), der er 8 cm. høit og 6,7 cm. bredt, er beklippet oventil, dog er Texten i 1ste Linje ubeskadiget; det kan sees, at Stykket har indeholdt de øvre Dele af Bladet; den ydre Kant er ubeskaaret, men paa Indsiden er Bladet klippet tværs over. Det andet Stykke (b + d), der er 8 cm. høit og 7 cm. bredt, har ligeledes bevaret den ydre Kant, medens det paa de andre Kanter er beskaaret. Naar Indholdet af b sammenlignes med c, sees det, at der mellem begge kun mangler 2 Linjer (eller rettere $1^1/_2$, idet der sees Spor af en Linje nederst paa b); og en Sammenligning mellem c og d viser, at der mellem begge mangler c. 7 Linjer Text. Man kan altsaa af Bladets Forside (a + b) fremstille følgende Schema, hvor de prikkede Linjer betegner det tabte, Stregerne det bevarede:

Bladet har havt 31 Linjer paa Siden; Formatet har været liden Kvart, Høiden omtr. 23 cm., Bredden omtr. 17 cm. Da Indholdet af a gjenfindes i den leg. Saga Cap. 62 (Slutningen) og af b inde i sammes Cap. 48, har det mellem begge manglende kun indeholdt to Ord af Cap. 62 og Resten har været identisk med Dele af Cap. 48; efter min Beregning kan det manglende først være begyndt med „Olafr konvngr“ (i Cap. 48).

(62) [mælti konvngrinn þa er hann] ſendi þeí*m* hnøtrnar at | [þeir skyldo svá scipta sem þeír] myndi ꝼæþoꝛ arꝼi ſíno*m*. | [þa qveðr ottarr viso þessa. hnøtr sendi mer ha]ndan hrandaþr arinbran|[da áþr væntisc mér meíri mín þing konvngr] hingat. miór er marka | [stióri meír er þar til fleira veþrætto o]ss í æþro íſlandz mikilſ | [vísi. Frá því er oc sagt at Olafr konvngr sat i hásæ]ſti ſíno. en þo*r*ꝼiðr ſcáld. | [sat á stóli firir honom. þa mælti konvngr.| yrc nv́ ſcáld ſagþi ha*nn* oꝼ | [þat er scrifat er á tialdino iamgegnt þer. hann] leít til. en þ*at* v*ar* a markat | [hvar er Sigvrþr vá orminn. oc qvað þa viso þessa. Geisli s]tendr til grvndar grvn|[na iarþar mvnni. ofan fellr blóþ á báþa be]nſeíðr k*onvng*ſ reíði. hriſtiſc | [hiorr i briosti hringi grønna lyngva en folk]þoꝛin*n* ꝼylcir ꝼer*r* viþ ſteíc[1] | [at leica.

(48) Olafr konvngr var maþr ríkr innan landz oc refsingasamr. spekingr | at viti. þar kom at stórmenni kunni illa því at konvngr var ráþsamr oc | óáhlý́þinn. lét iamnan dóm hafa ríkian oc óríkian. Svá vóro þá lendir | menn kapsamir oc óvægnir at sumir vildu eigi sitt mál lata firir | konvngvm ne iorlom. vóro þeir oc svmir er eiga létusc til landz at kalla | fram í ættir til konvngborinna manna eþa annarra stórra hofþingia. Nv́ | stirþnvþv af þvi ríkismenn viþ konvnginn. var mest at því Erlingr | Skialgs svnr er þá var ríkastr lend]r[2] m*aþ*r inoꝛvegi. þórir hvn|[dr var oc ríkr maþr. hann hafþi farit til Biarma la]ndz. oc drepit þar góþan | [mann þann er Karli hét. konvngr sendi menn til þóri]ſ. oc ꝼek h*ann* nа́þa ſætt. fir | [illvirki sitt. fór síþan ór landi oc margir a]þrir lend*ir* m*enn*. oc gørþoſc | [ótrv́ir konvngi af ráþom sínom oc íhuga. Erlin]gr helt betr hv́ſcalla ſína | [en aþrir lendir menn. hann hélt scytning .xii. mánaþi all]a. oc veít*ti* ſíno*m* m*onnom*. nema | [þa eína stund er þeír hofþusc viþ i flocki vm sv]mro*m* nacq*v*ara ſtund. h*ann* haꝼ|[þi oc marga ánaþga menn oc let þa vinna þar t]il er h*ann* gaꝼ ðeí*m* ꝼrelſi. q*v*ad| [á hve micit verc er þeír scyldo fram flytia þ]angat til. tóc ſér þa aþra. | [i staþinn. þessir menn fengo sér micit fé oc|

[1]) her stanser a. [2]) her begynder b.

(49) ꜵ*tt*o oꝼt micit coꝛn. Ný | [er þar til máls at taca at Olafr konvngr hafþi ba]n*n*at alt noꝛþr iland at | [selia corn vist. Asbiorn het maþr hann] v*a*r ſ[ig]*v*r*r*þ[ar sonr systor sonr Erlings Skialgs sonar. En siá maþr fór norþan af Hálogalandi frá búom] |[1] oc va*r* þ*at* tízca h*an*ſ at gøra ve[ízlo hvert haꝛst oc fek þa eigi corn. cømr a] | ꝼvnd erlingſ oc ſeg*ir* hono*m*. [Olafr konvngr. segir erlingr. hefir bannat at selia corn.] | Ný þyckiomc ec eíga val[d a þeim monnom er verit hafa ánaꝛþgir mér oc] | á k*onvn*gr a því ønga ſꜵc. [ræþr ný i hond honom micit eorn. ferr hann sí]|þan heímleíþiſ. oc cøm[r viþ æy þa er þórir selr ármaþr konvngs réþ firir. oc lá þar] | við ævna. Ný ſiá m*enn* þó*r*iſ [at scip hans vóro hlaþin. lǽtr hann heimta a mál til sín oc] | ſpvr*r* þó*r*ir hv*er*r hono*m* seld[i corn. hann segir at sá gørþi er heimilt átti] | er erlingr va*r*. Mioc vill er[lingr. segir þórir. niþr brióta konvngs vilia. fær nu þórir] | til ſína m*enn*. oc lǽtr vp ta[ca alt cornit. oc eftir þat tóc hann segl er asbiorn átti] | gørt aꝼ hólæýgſco*m* vóþo*m*[. oc var þat micil gørsimi. oc fek honom eitt byrþings] | ſegl vánt iſtaþin*n*. oc [2]ſc[ilþusc þeír ný viþ þat. Ferr asbiorn heim norþr viþ snæypu. | hann var engi iafnaþar maþr. oc svá hans faþir. lágo menn mioc a halsi honom. | hann ferr norþan annat sinni vmb langa fosto meþ tvaꝛ scip eþa þriý oc | hafþi .ij. hvndroþ manna. cømr viþ æyna leggr i læyni vág | nacqvarn scipvnvm. oc gengr vp einn saman. frettir ný at Olafr | konvngr scal veizlu taca i æyna i pascavico. Ný cømr asbiorn þann sama | aptan til veizlunnar er konvngrinn var cominn. reþzc hann i sveit meþ][3] ſteícꜵrom. Ný er m*enn* com[a i seto þá frétta menn eftir] | hv*er*ſo ꝼóri meþ þei*m* aſb*ir*n[i. hann segir sogona. qvað manninn vel] | viþ vrþo alt þangat ti[l er hann scipti seglonom. þa qvað hann næsta] | gráz ráꝛſt iq*v*erko*m* hono*m*. oc [i því cømr asbiorn i stofona. snarasc at ho]|no*m* þegar. þar ſe*m* h*ann* ſtóþ ꝼir[ir konvnginom. oc mælti er hann hió til hans. at] | ný vǽri grátráꝛſtin gen[gin ór qverkonom. hió svá at hꜵfoþit fell a] | boꝛþit ꝼir*ir* k*onvn*gin*n*. en blóþ[it dreif a discinn. konvngrinn baþ] | taca

[1]) her begynder c. [2]) her stanser c. [3]) her begynder d.

(50) h*ann* oc drepa. en þar v[ar þa innan hirþar Scialgr sonr Erlings Skialgs sonar. steig] | h*ann* ꝼra*m* þegar oꝼ boꝛþit. oc [gek firir konvnginn oc baþ hann hialpa þessom manni. konvngrinn mælti.] | ſia m*aþ*r heꝼ*ir* ſvá micin*n* glø[ʼp gørvan at eigi má hann friþ hafa. br*a*t] | ꝼyrſt mít*t* boþ. oc nv́ dra[p hann þenna mann á svá heilagri tiþ. oc þó at] | litilſ ſé vert. at blóþit ſtæk . . . .

(Herefter mangler to eller flere Blade.)

2det Blad.

Af dette Blad findes 3 Brudstykker, hvoraf 2det følger lige efter 1ste. 1ste Stykke (a + d), hvis Høide er 5 à 6 cm. og Bredde 14,5 cm., begynder øverst paa Siden, men er beklippet i den indre Ryg, saa at omtr. 2 Bogstaver mangler i hver af de 7 Linjer. 2det Stykke (b + e), hvis Høide er 5,5 cm. og Bredde 15 à 16, er beklippet i den ydre Rand, saa at Margen er borte. 3dje Stykke (c + f), hvis Høide er 7,5 cm. og Bredde 15,2, er ligeledes beklippet i den ydre Rand, saa at Margen er borte; det indeholder Bladets 8 nederste Linjer, saa at efter c paa Forsiden følger d paa Bagsiden (jfr. Side 5[31]). Mellem b—c og e—f mangler omtrent 5 Linjer, der her er udfyldte efter leg. Saga Cap. 58—59 (og Flatøbogen II 201 f., III 239). Paa det tabte Blad har Capitlet begyndt saaledes:

(58) [Oc nv er cømr at þeiri stundu er þeir Hórecr oc þormoþr sculu br*a*t fara frá hirþinni þá coma eigi fram giafir þær af konvngs hendi viþ þormoþ er honom|

| [þó]t*t*i ſér heítit haꝼa v*er*it. oc er þeír ero báþ*ir* ſaman ſtadd*ir*. þa q*v*eðr þ*or*moþr | [vi]ſo þessa. Loꝼtungo gaꝼtu lengi látr þ*at* er ꝼáꝼn*ir* át*t*i. þv́ létz mér en*n* | [m]ǽri m*er*kr fránœlvnſ vánir. v*er*þr emc varga mvrþ*ir* víþlendr ꝼra þ*ér* | [sí]þan eþa heldr oꝼ ſió ſialdan ſlícſ rę́t*t*ar ſcal ec vǽt*t*a. k*onvngrinn* dregr h*r*ing | [af] hendi ſér. er vá hálꝼa mœrc. oc geꝼr þ*or*moþi. Haꝼ micla þœck ꝼir*ir* | [h]er*r*a sagþi h*ann*. enn ꝼir kvn*n*ið oss eigi várrar ꝼra*m* girni. þó at eę mǽ[la]c oꝼ þetta nœckoro ꝼramar*r*. þ*at* røddoþ ér her*r*a ſagþi h*ann* at vér ſcyl|de*m*[1] mœrc gvllz þig*g*ia aꝼ yðr. i mála giœꝼ.

[1]) her begynder b.

k*onvngrinn* ſvar*ar*. þ*at* er ſat*t* iamnt er | þv́ ſeg*ir* ſcáld. oc ſcal oc þ*at* eigi aꝼ draga. tecr nv́ hring an*n*an oc geꝼr | hono*m*. oc þa er þ*or*moþr tóc viþ þes*s*o*m* hringno*m*. þá q*v*ad h*ann* víſo þessa. Fleſ|tr oꝼ ſér hvé ꝼasta ꝼagrbv́nar hef ec túna báþar hendr óꝛ breíðom | barz þióþk*onvngſ* garþi. eld a ec iǫꝼri gialda ungr þeí*m* er bregþr hvngri | dív́pſ ber ec gvll a greípo*m* gráþugſ ara báþo*m*. Nv́ ſciliaſc þe*ír* knv́tr k*onvngr*. | oc rǽþzc þ*or*moþr nv́ til ſcipſ meþ hóreki. oc gørisc ſtaꝼnbvi h*an*ſ oc ꝼara | þe*ír* oꝼ ſumarit oc þyck*ir* þ*or*moþ*r* v*er*a góþr tiltacſ bǽþi v*m*b orþ oc atgon|[go oc licar þeím viþ hann eincar vel. þat er sagt eitt hvert sinn at áliþnu sumri at þeir leggia scip sín i lægi síþ vm aftan hiá æy nockorre. oc þat siá þeír at renna fram hía þeím scip nockvor oc var þat dreci er fyrst fór oc allvegligt scip. oc er drecan bar fram hía scipinu. því er þormoþr var a. þá callaþi maþr at drecanum. ór hart ór konvngs hofninne segir hann. þeir vilia þegar bregþa tioldunum oc lata ór hofninne. Oc er þormoþr sér þat. þa baþ hann hvergi bra*v*t leggia. oc minnisc nv́ á segir hann] | [1]at ec ſcylda ſlíco ráþa. þe*ír* ſvor*oþ*o hono*m*. oc biðia h*ann* eígi v*er*þa ſvá óþan. | oc heꝼ*ir* þv mát*t* ráþa ſlíco ꝼir oss. oc en*n* kan*n* v*er*a at ſvá ſe. Drecin*n* brvnar | nv ꝼra*m* váno bráþara. ſe*m* ec gat áþr. oc gengr nǽr ſcipino þe*í*ra þ*or*mo|þar. oc er þ*at* ſagt at staꝼnbvin*n* a drekano*m* bregþr sv*er*þi oc høgg*r* til | þ*or*moþar. en h*ann* lǽtr eígi a ſic halt oc høgg*r* í móti. oc vegr þan*n* man|nin*n*. hlæýpr síþan aꝼ ſcipino ſíno. oc a drecan*n*. oc heꝼ*ir* ſcioldin*n* ꝼir*ir* | ſér. oc alt aꝼtr til lyptingaren*n*ar. Oc viþ þetta alt ſaman. þa v*er*þr | call á ſcipino. oc ꝼréttiſc nv́ hvat er tít*t* v*a*r. oc er h*ann* því nǽſt hœnd|laþr[2]. en vicingarn*ir* leg*g*ia abra*v*t. oc hirþa ecki oꝼ þ*or*moþ hvat aꝼ h[o]|no*m* v*er*þr. Nv er ſagt k*onvnginom* o*lafi* hvat i heꝼ*ir* gørzc. oc ſvá at vegandin*n* er h[and]|tecin*n*. k*onvngr* biðr drepa h*ann*. oc q*v*ad h*ann* þess v*er*þan v*er*a. Oc er ꝼiþr arna ſ*onr* hæýr[ir] | þetta. er k*onvngr*

[1]) her begynder c. [2]) her begynder d.

mælti. þa gengr hann at hitta þormoþ. oc mælti. Fir hvi var ð[ý] | ſvá diarꝼr maþr. at ðý træýſtiſc at hlæpa á konvngſ ſcipit. ſegir hann. ſlíct [er] | þý haꝼþir aþr vnnit. þormoþr ſvarar. þat bar til þess ſagþi hann. at ec hirda[c] | ecki oꝼ liꝼit. eꝼ ec qvæmomc a vald konvngſenſ. Ný ſegir ꝼiþr þetta ſigvrþ[i] |[1] byscopi. oc biþr hann veita ſér orþa fvlting viþ konvnginn. at biþia ꝼriþar | manninom. oc róþa vm meþ ſér. oc ſyniſc honom hvatliga haꝼa alt iamn | ſaman. orþit. oc biþia nv konvnginn. at hann geꝼi honom griþ. oc ꝼara oꝼ þat morgom orþom. konvngrinn ſpvrþi hví hann qvæmi a hanſ vald. parſ hann var áþr á æþro ſcipi. ſvá illa ſem | hann haꝼði ſina ſæc til bvit. þormoþr hæýrþi þetta ſiálꝼr. oc ſvarar konvnginom. Haꝼa þót tvmc ec hættinn hap ſǿciandi eꝼ tócir hreínſ viþ haldi míno hvert land | þegit branda. ríkr vilec meþ þér rókir randa linnz oc ꝼinni rænd berom | ýt á andra æý-báſgſ liꝼa oc dæýia. Ia ſagþi hann. konvngrinn. áþſétt er þat á at eígi[2] | [hirtir þý vm líf ef þv cǿmr því fram.
(59) sem þý vildir. oc tóc ný viþ honom síþan. Olafr konvngr let efla mioc cæpstaþinn í þrándheimi. Svá bar at eitt sinni at þar var cominn micill fiolði manna til cæpstaþarins. oc vóro neckverir menn gengnir vp i Gaulardal af þeim er til comnir vóro. þat var pasca morgon. en svá bar til at maþr] |[3] eínn gek hia þeím. cæpmonnonom. þeír vóro tveir ſaman í gæongo. þessi maþr er ec | gat aþr. var herþi micill. oc þannveg bvinn at hann var i cæpo. oc i hoſom hvítom. | Annarr þeíra ſþvrþi. hverr ertv ꝼelagi ſagþi hann. en ſá cæpo maþrenn þagþi viþ. | oc ſvarar ǿngo. Ec ſvá heíll qvað ſa er ſpvrt haꝼði. at ec ſcal maca honom hæþvng. hlæýpr eꝼtir honom ſiþan cæpo manninom. oc létr eria ſcóinn oꝼ legginn | oꝼan. er þar var blætlendi oc leírvet er þeír ꝼoro. oc ſér á mioc. parſ hinn haꝼði hvítar hoſor. en þó létr hann ſem hann viti þetta eigi. oc ſcilia þeír ný viþ | ſvá bvit. Annan dag paſcanna. þa er þat ſagt. at konvngſ menn coma inn. í herbergi þeſ |

(Hereſter mangler et Blad, jfr. Leg. Saga Cap. 59—61.)

[1]) her begynder e. [2]) her stanser e. [3]) her begynder f.

3dje Blad.

Det bevarede Brudstykke, hvis Bredde er 12 cm. og Høide 8,2 cm., er beklippet paa alle Kanter; ved den ydre Rand er dog kun Margen borte, intet af Texten. Det maa ansees for sikkert, at det her først trykte er Bladets Forside, ikke Bagsiden, hvad Keyser og Unger troede. Da det bevarede ikke kan sees at begynde Siden, kan der mellem For- og Bagsiden mangle 15—20 Linjer; det er altsaa usikkert, hvormeget der af Cap. 62 og 63 har staaet paa den tabte Del.

Forsiden.

(61) [O]ttari. oc gengr hann ný ꝼirir konungin. oc qveþr hann virðiliga. konungrinn ſvarar øngo | [oc er reíþ]r mioc iꝼir litz. oc þrýtinn. oc þegar oc iamnt heꝼr ottarr vp | [qvǽþit oc qve]þr vnz locit er. oc er þat þrýtr. þa heꝼr hann vp þegar annat qvǽ[þi. oc er þat] drápa er hann haꝼþi oꝛt oꝼ konunginn ſialꝼan olaf. oc er þetta vphaꝼ at. | [hlýþ manngæ]ꝼogr minni. hann heꝼr ſvá vp. at allir ero at qvaddir. hirþmenninir. oc | [fek qvǽþi þet]ta aꝼ monnom góþan oꝛþ róm. enn hin en ꝼyrri drápan þótti ecci vera | [med slícom hǽ]tti. ſem ꝼrá haꝼði ſagt verit. oc cømſc ottarr ný iꝼriþ viþ konunginn. oc

(62) [var lengi meþ] honom. Þat er ſagt eítt hvert ſinn. at konungrinn olafr sat íloꝼtom nocqvorom. en [stóþo firir] honom ſverþ mæorg. oc hoꝛꝼðo vp hiælten á æollom. Ottarr ſcald | [qvaþ] þa viſo þessa Sverþ ſtanda her ſvnda ſárſ læyꝼom vér árar[1] | [holl] róþ bvin golli. viþ tóca ec víca vil ec enn meþ þér kennir ęldz | [ef þv eitthvert vi]ldir allvaldr geꝼa ſcáldi. konungr mǽlti. at víſo ſcal ec geꝼa þe[

Bagsiden.

(63) alla ſaman ꝼara lata mæorcena. oc þat ſcilþi konungrinn. oc mǽlti. Oꝼ m[enn ero oss slíct | | ſagþi hann. oc biðr ný ꝼá honom aþra halꝼa mæorc gvllzenſ. oc m[ǽlti. þe]tta mvn ſcilia occart ꝼelag. ſagþi hann. oc ſvá var oc at ſteínn var [þar síþan] | ſcamma hríþ. oc ꝼóꝛ hann á bræot.

[1] her er udfaldt Linjen: herſtilliſ þarꝼ ec hylli.

oc er þ*at* her eigi ſagt. hvat h*ann* d[rýgþi síþan.] |

(64) Ný ſcal þar til taca ſe*m* ꝼyr*r* va*r* ꝼrá hoꝛꝼit. þa er olaꝼr en*n* ſó[nsci var frá] ꝼallin*n*. þa tóc ꜵnvndr ſvíþióþ. oc alt ríci eꝼt*ir* ꝼꜹþvr ſin*n*. oc [heldo þeir ꜵn]vndr oc *olafr* k*onvngr* ꝼaſt oc vel ſin*n*i vinátt*o*. oc mágſemþ meþ[an er vóro vp]pi báþ*ir*. Ný væri mart ꝼrá *olafi* at ſegia þ*at* er h*ann* drýgþi í mꜹrg[o lagi er stór]*merkiom* ſétti. meþan h*ann* var iꝼ*ir* la*n*de. oc má ecci oꝼ þ*at* r[æ]þa. eꝼt*ir* þv[i sem var. at eigi ero] ſva vitni v*m*b. þꜹ ꜵll er tœcilig ero. En þá er *olafr* haꝼði elliꝼ[o vetr iſir lande] | v*er*it. þá gꜵꝛþiſc oþocci micill viþ *olaf* aꝼ knýtz hendi. oc gi[rnðisc sá | anna]rſ ſómþ er þa haꝼði meſta hlotit. er h*ann* van*n* til handa [honom.]

(Herefter mangler noget over et Blad, jfr. Leg. Saga Cap. 64—65.)

4de Blad.

Stykke af et Blad (12 Linjer), beklippet til alle Sider; Bredde 12,5 cm., Høide 8,5 cm. Ved den indre Rand mangler 3—4 Bogstaver, i den ydre kun i 9—11te Linje 1 eller 2 Bogstaver.

Forsiden.

(65) [Knvtr konvngr sendi menn til ꜵnvndar viþ þeim orþom at knvtr konvngr v]ildi hono*m* ꝼir geꝼa þetta et micla mál. eꝼ h*ann* vildi ný viþ ſcil[[iasc oc] heria eigi lengr a land h*an*ſ. meþ *olafi* mági ſíno*m*. oc heítr ho[[nom þar] meþ ſin*n*i vinátt*o*. oc ꝼé giǫꝼo*m*. Oc ný ꝼara þ*eír* ſendi m*enn*in*ir* meþ | [þessom e]rendo*m* vnz þ*eír* co*ma* a ꝼvnd ꜵn*ven*dar k*onvng*ſ. oc bera vp ꝼir h*ann* þꜹ orþ er | [þeir e]ro meþ ſend*ir*. oc ný var ꝼra ſagt. þar meþ bera þ*eír* ꝼram gꜵꝛ[[simar] þær er knýtr k*onvngr* ſendi ꜵn*ven*di k*onvng*i. en þ*at* vóro kerti ſticoꝛ aꝼ gv[[lli gørv]ar. Svá er ꝼrá sagt. at ꜵn*vn*dr k*onvngr* leít til. oc m*æ*lt*i*. Fꜵgr leico [ero þett]a. ſagþi h*ann*. en eigi vin*nec* þó þ*at* til. at ſciliaſc viþ *olaf* þoat ec eig[a þe]ssa gripi. Oc nv bera þ*eír* ꝼra*m* boꝛþker got*t*. þ*at* va*r* gørt or gvlli o[c sett gi]m ſteíno*m*. oc va*r* þ*at* en meſta goꝛſimi. k*onvngrinn* mælir þa en*n* þesso*m* oꝛþ[[om.

þat e]r v*m*b at rópa at ſiá er agǽtligr hlutr. oc micil gøꝛſimi. en*n* eígi [sel ec] *olaf* ko*nvn*g viþ boꝛþkęrino. Nv ſiá þe*ír* ſendi me*nn* knýtz. at æ*nvrn*di er *olafr* c

[Herefter mangler ca. 15 Linjer.]

Bagsiden.

(66) [Eftir orrostona heimtisc saman herr Sví]a ko*nvng*ſ oc norvegſ ko*nvng*ſ avſtr ꝼir gǽtland ꝼir*ir* aꝼlit ſvía [konvngs. Da]|na ko*nvng*r væýc aꝼtr. oc lagþiſc í æýrar ſvndi meþ ꝼlota ſ[ínom oc] ǽtlaþi ný at hit*t*a noꝛvegs ko*nvng* eꝼ h*an*n vildi heím ꝼara oꝼ h[ǽstit. oc] haꝼþi óꝼlýianda hęr. en *olafr* ko*nvng*r ſá at þ*at* var óꝼóꝛa micil a[t fara] meþ lítit liþ. iþvílícan hęr. þót*t* h*an*n vǽri ꝼrócn. oc heꝼþi li|[þ fritt.] þa mintiſc h*an*n þess er *olafr* trvg*g*va ſo*nr* haꝼði farit. þa er h*an*n træýs|[ti svá sci]þo*m* ſtóꝛo*m*. oc liþi frócno.[1] at leg*g*ia ꝼra*m*. í ſva micin*n* her ſe*m* h|[er var firir.] Nv tóc *olafr* ko*nvng*r vitrligra ráþ. gek aꝼ ſcipo*m* ſino*m* þar ſe*m* heit*ir* [Barvic.] oc ꝼór ſvá et øꝼra oꝼ gǽtl*an*d oc ſmálænd. oc ſvá iꝼ*ir* it

(67) vest|[ra gǽtland] oc ſva oꝼan i vicina. En ein*n* gamall hæꝼðingi vitr m*aþ*r. er h[et Hærecr.]| h*an*n v*ar* noꝛþan óꝛ þiót*t*o. ſonr æývindar ſcálda ſpilliſ. h*an*n ſagþi ko*nvng*i [at hann] | létzc eígi mega ſvá langa leíþ ganga. oc létzc heldr v*er*þa . . . . . |

[Her mangler ca. 15 Linjer.]

5te Blad.

Brudstykket, hvis Høide er 8 cm., Bredde 15.5 cm., er beklippet paa alle Sider; ved den indre Rand er hele Texten beraret, ved den ydre mangler 1—2 Bogstaver i flere Linjer. Mellem For- og Bagsiden mangler mindst 20 Linjer.

Forsiden.

(67) ſvndit. oc en*n* mǽlti an*n*ar*r*. þ*at* er ꝼoꝛnt ſcip nacq*v*at. ſé hver*ſ*o grát*t* er oc ſcinit | mioc. oc mvn þ*at* v*er*a ſilþa ꝼeria nacq*v*or. ſcipit er ſæt*t* mioc. en me*n*nin*ir* ꝼáir á. | Ný ꝼara þeír hærecr ſvá igegno*m* ꝼlotan*n*. tecr ný ſól vp at ren*n*a. výcva þe*ír* hæ|recr ný vnd*ir* land.

---

[1]) oprind. skrevet ꝼrǽno, men rettet (med samme Haand).

éínſ hv*er*ſ ſtaþar. reíſa viþo ſína. ꝼóra vp gollſpóno. oc | veþrvita. vinda nv́ vp ſegl ſit*t*. þ*at* va*r* hvít*t* ſe*m* ſnǽr. gørt aꝼ holæýgſco*m* yó|þo*m*. oc staꝼat ra*ð*o*m* vendi. gengr nv́ ſneckian ꝼra*m*. vndan landino oc ale[íþ] | ſína. Nv́ ſér lið knv́tz *konvng*ſ. hvar ſcipit ſiglir alglǽſilict. nv́ er ſagt *konvngi*. at þe*ir* | hyg*g*ia þ*at*. at *olafr* *konvngr* haꝼi ſiglt igegno*m* ſvndit. ſvá er þetta ſcip vel bvit. *konvng*[r] | ſ*varar*. þetta mvn v*er*a aꝼ liði *olafs* *konvng*ſ. oc eígi h*ann* ſiálꝼr. kan*n* v*er*a at þar haꝼi ſiglt | ſá en*n* ſami karl er ſigldi v*m*b os*s* ꝼyr*r* ibeltis ſvndi. oc þót*t*omc haꝼa h*ann* þa h[and]tecin*n*. en hórecr óꝛ þiótto ſiglir nv́ norþr meþ landi. en þá er h*ann* sigldi [þaðan] | eín*n* hv*er*n dag [g]óþ[an byr] þ[a orti] h*ann* [v]íſo þ[e]ss[a][1]. Lǽ[tca]ð ec l[vn]d[ar] [ec]k[ivr] | [1]

Bagsiden.

(68) va*r* ꝼyr*r* oc ꝼlóþi þó*r*ir þá vndan. noꝛþr aꝼin*m*nꝍrc. oc va*r* þar tvá vetr. J ðesso[m] oþocka ꝍllo*m* er gøꝛþiſc ilandi meþ *olafi* oc eno*m* lendo*m* m*onnom*. oc þei*m* oꝛþo*m* er | ꝼrá knv́tz ꝼóꝛo. þa ꝼóꝛ *olafr* ſcipa liði ǽſtr iſvíþióþ. til ꝼvndar við ꝍ|nvnd mág ſin*n*. at ráþa v*m*b hv*er*ſo þe*í*r ſcyldi ſtanda imóti ovino*m* síno*m* | en þa er h*ann* vildi aꝼtr ꝼara til noꝛvegſ. þá lá knvtr ꝼir*ir* hono*m* i æýrar *ſvndi* | meþ þriv́ hvndroð ſcipa. þá ſet*t*i *olafr* vp ſcip ſín ibarvic. oc ꝼór land|veg inoꝛveg. Oc þ*at* hǽſt it ſama er þe*í*r bœrþoſc *olafr* oc knvtr. oc ꝍnv́n|dr við ána helgo. þa ſegia ſvm*ir* me*nn* at knv́tr ꝼóꝛi ǽ ꝼœr. ꝼir*ir* því at þe*í*r | hœꝼðo vit við er ꝼir*ir* vóꝛo. þ*at* ſegia þe*í*r *olafr* léti ſtiꝼla ǽna. vppi. oc vœtn | ſtóꝛ er við lǽgo. en er ſcipa ſtoll knv́tz co*m* á ǽna. þa hlæýpðo þe*i*r | oꝼan ǽn*n*i oc vœtnono*m*. a ſcip knv́tz. oc ꝼóꝛſc ꝼiœlþi liþſ fir*ir* hono*m* oc scilðo | þe*í*r viþ þ*at* oc leitaði knv́tr *konvngr* aldregi ſ[i]þ[an ti]l ſ[ví]þ[i]óþ[ar.][1]

(69) A [env .xiij. ari ri]k[is] | [1]

6te Blad.

Det bevarede Stykke er Nederdelen af et Blad

[1]) i denne Del af Linjen er kun de øvre Dele af de høiere Bogstaver synlige, de i Parenthes satte er bortklippede.

(12 nederste Linjer); Høiden er 10,2 cm., Bredden er 16 cm., idet Bladet er lidt beklippet i den ydre Marg. Mellem For- og Bagsiden mangler c. 15 Linjer.

Forsiden.

(71) ꝼerþ haꝼa ſcyldi at ſváꝼœrno. mali ſe*m* þa va*r*. en þar vrþo engi orſlit gøꝛ | aꝼ ðeím. oc móto allir viþ ko*nvngin*n. en þat er ꝼrá ſagt. at ko*nvngrinn* teer þ*at* rað. at h*ann* | lǽtr þar ſetia vp ǫll ſcip ſín. ſe*m* þá vóꝛo þe*í*r ſtaddir. en þ*at* va*r* í ſlygſ a mø|ri norþr. oc ganga þe*í*r þar ꝼrá ſcipo*m* ſíno*m*. oc ꝼara ſíþan vnz
(75) þe*ir* co|ma a vplœnd. oc dveliaſc nv́ þar. Oc nv́ aꝼ nýio leítar ko*nvngrinn* ráþſ viþ vi|ni ſína. oc biþr þa til leg*g*ia nocqvor góþ ráþ. oc þe*í*r me*nn* er i ráþa gørþ | vóꝛo meþ hóno*m*. lǫgþo þ*at* til. at h*ann* ſcyldi þingſ q*v*eþia. í en*ne* nǽſto | þinghǽ. oc tala þar ſíþan oꝼ malit. oc q*v*óþo h*ann* þá myndo ſcilia me|ga. hv*er*n hvg me*nn* heꝼði til h*an*ſ. eꝼ h*ann* ꝼóꝛi ſvá meþ. K*onvngrinn* gørir nv́ ſvá. q*v*e|ðr þingſenſ. oc talar þar ſiálfr málit. oc heꝼ*ir* þ*at* imálino. at h*ann* ſeg*ir* | hv*er*ſo þei*m* er aꝼ hent. oc bacboꝛit. at taca ꝼé til hǫꝼoþſ hono*m*. oc gø|raſc þe*í*r griþbitar. at níþaſc á ko*n*vngi ſíno*m*. þei*m* er rétkoſin*n* er til |

Bagsiden.

miſgøꝛt. þ*at* mego*m* vér linliga ꝼir[ir] geꝼa. oc ma þa þ*at* v*er*þa en*n* til vmbó|ta nacq*v*arra oꝼ hitt malit. Oc lǽtr ko*nvngrinn* nv́ ꝼara þa me*nn* iꝼriþi er | meþ ꝼéet ꝼóꝛo. oc tóc engan pen*n*ing af þeím. þes*s*ir vóro í ꝼerþ meþ | *olafi* ko*nvng*i. þe*í*ra man*n*a er vér cvn*no*m nǫꝼno*m* merkia. ſem nv́ mvn ec tel|ia. Aſtríþr drótning. Goðrøþr. Hálfdanr. Rognvaldr. Dagr. Hrin|gr. Þo*r*leíꝼr tveg*g*ia hvár*r*. Aſlácr. Helgi. Þórþr. Einar*r*. Fiðr hœrecſ ſo*nr*. Þó*r*|ðr. Fiðr arna ſo*nr*. Þo*r*bergr. Arni. Kolbiorn. Þo*r*moþr ſcáld. Toꝼi. Egill. | þes*s*ir allir ꝼóꝛo ór landi meþ ko*nvng*ino*m*. oc ꝼara nv́ ǽſtr oꝼ Eíþa ſcóg. | oc iſvia veldi. oc dvalþiſc þar mioc lengi. meþ ſigtryg*g*vi ꝼǫþr ivarſ. | ꝼǫþoꝛ ſona. ꝼǫþoꝛ karlſ. þaþan ꝼóꝛ h*ann* oꝼ várit. ǽſtr igarþa ríki. | oc er h*ann* an*n*an vetr. ihólmgarþi. meþ iaritzleíꝼi ko*nvng*i. oc ingig*er*þi dótt*o*ꝛ | olaꝼſ enſ

ſónſca. ſyſtoꝛ aſtríþar. er *olafr* ko*nungr* átti þá.
(76) En knútr ko*nungr*. er h*ann* co*m* |

7de Blad

er bevaret fuldstændigt, men Skriften er bleven utydelig ved Smuds og Slid, da Bladet sammen med det følgende (med hvilket det hænger sammen i Ryggen) har været brugt som Bind om en liden Bog i Oktav. Bladet er 20 cm. høit, 13 cm. bredt og har paa Forsiden 31 Linjer, paa Bagsiden 29.

(100) læpa i netit h*ann* ſþaradi ei er digr mi*nn* halſ en eꝼ
marg*ir* læpa ſlik*ir* | i netit þa þett*ir* mik at riꝼni
moſkþarn*ir* þin*ir*. Þetta ꝼoꝛ eige | ꝼr*a*m ſem ho*n* beiddi.
(101) Sidan þ*a*r olaꝼr i ſcrin lagidr m*ed* mikilli dyrd | oc
ꝼagrlig*om* iartein*om*. þar ꝼengo blind*ir* men*n* syn en
(104) licþrair m*en*n | heilſo. Sa atbvrdr gioꝛdiz i æongvlſeygiar
ſv*n*di at Gothoꝛmr ſo*n* gvn*n*|hildar er var ſystoꝛ ſonr
olaꝼſ het a h*ann* til ꝼultinkſ at h*ann* metti hal|da ꝼe
ſinu oc ꝼioꝛþi er h*ann* bardiz þid margad iarll h*ann*
haꝼdi xvi | ſcip en Gothoꝛmr ꝼim oc ꝼekk Goth*orm*r
ſigr af ærleik oc hei|lagleik olaꝼſ. Sid*an* let h*ann*
(105) gioꝛa rodona miklo. Þæ ſtoꝛm*er*ki gioꝛ|þvz vt i mikla gardi
at bolgar gioꝛdoz til mikla garz at her ia. garz ko*nungr*
bæd lidi ut imoti oc funduz a þecina þollom | oc þoro
þeir .lx. oꝼ ein*n*. Grikia lid reid ꝼyrſt ꝼr*a*m oc ꝼengo
*ei*gi ſigr | þa rido ꝼrakk*er* ꝼr*a*m *oc* ꝼengo eigi ſigr. þa
harmadiz ko*nun*gr mioc vid | oc lagdi reidi a þa þeir
ſþoꝛdo tak nu til þi*n*belgia þ*er*ingia þi*na* | Eigi þotte ret
at leida ſþa goda men*n* iſþa mikin*n* haſca. Þoꝛir
hel|ſi*n*gr er þa þ*a*r ꝼoꝛmelandi þ*er*ingia ſþaradi þott
þ*er*i eldr bren*n*an|di þa myndi*m* þ*er* i radaz eꝼ þer
veri i ꝼridr. heit ſagdi ko*nungr* a olaꝼ ko*nun*g | ydarn til
ſultinkſ þeir heita þ*v*i. þa fyledo þ*er*ingiar lidi oc rvn*n*o |
amot heiding*iom* ko*nun*grin*n* heidni melti hve mikit lid
haꝼa þ*ei*r þ*ei*r | ſogdo hond fulla m*an*na hverr[1] ſa ſagdi
h*ann* in*n* itarligi oc in*n* gæoꝼugligi | er ridr ꝼyrir lidi

[1]) Efter *hverr* mangler *er*.

þe*i*ra hꝩito*m* heſti en þe*i*r letoꝛ engan ſia. | þa ꝩ*a*rd
otti i lidi þe*i*ra oc hrezla oc logdo þe*i*r aꝼlotta en
ꝩe*r*i*n*giar | eꝼt*ir* oc m*ed* þeim g*r*ikk*ir* oc ꝼ*r*aeker oc
d*ra*pu aꝼ þeim þaz þe*i*r ꝩildo en ꝩe*r* ingiar¹ hoꝼdo
ko*nvn*g blind*an* oc tok h*ann* ſkirɴ oc ſagdi þei*m* ꝩitruɴa.
(119) ſid*an* | ꝩ*ar* olaꝼi þar kirk*ia* goꝛ Þora Gothormſ dott*er*
mod*er* ſigvrdar k*onvngs* let ſk*e*ra | tungo oꝛ hoꝼði man*n*i
er kolbein*n* het oꝼ eigi meiri ſakar en h*ann* haꝼdi |
tekit aꝼ kraſadiſki hen*n*ar h*ann* ꝼoꝛ til olaꝼſ oc ſoꝼnadi
oꝼ ottoſong | ſidar*r*i olaꝼſ meſſv ſa k*onvngr* *oc* tok i
tungostvꝼin*n* *oc* togadi *oc* ꝩ*ar* heill er | h*ann* ꝩaenadi.
Vindr toko man*n* er haldor*r* het a þei*m* degi e*r* Nic|olaſ
cardinali ko*m* inoꝛeg halꝼo*m* manadi ꝼirir olaꝼſ meſſo
ꝼyr*r*i | ꝩildo ꝼyrſt hengia h*ann* en ꝩirgillin*n* ſlitnadi ꝩalt²
drogo ut tung[o]³ | kv*er*kina ſcaro þar aꝼ etludo at leyna
ſcyldi. h*ann* ꝩ*ar*d heill at olaꝼſ. þeſſa me*nn* ſa Hallr
(118) munkr bada heila. Alꝩaldr het krypli*n*gr e*r* olafr |
g*re*ddi. h*ann* ſoꝼnadi uti oꝼ dag. m*adr* ko*m* at h*ono*m
goꝼugligr *oc* ſp*ur*di hꝩart h*ann* ꝩildi ꝼara | h*ann* neꝼndi
boin*n* ꝼar til ol*afs* k*irkiu* ilund *oc* mundv þar heill
v*er*da. Sid*an* ꝼoꝛ h*ann* oc | ko*m* oꝼ ſid*ir* til lunda
bryggio. h*ann* ſp*ur*di hꝩar ol*afs* kirkia ꝩ*e*ri. ho*nom* ꝩ*ar*
ſact. at | miklo ꝩ*or*o kirkioꝛ þar ꝼleiri en me*nn* ꝩiſſi
hꝩ*ar* olaꝼſ k*irkia* ꝩeri. þa ko*m* at m*adr* oc m*el*t*i* | ꝩid
krypilin*n* ꝼoꝛo*m* bad*ir* ſaman oc kan*n* ec leid til olaꝼſ
k*irkiu*. þreſcaoldr | ꝩar þar har *oc* ꝩ*a*rd alꝩaldr at ꝩeltaz
(109) yꝼ*ir* in*n* *oc* ꝩ*a*rd heill oc ſa hꝩ*ar*gi ſoꝛo|naot ſin*n*. Sv
iartein gioꝛdiz a vplo*ndom* at brodr tꝩeir ſyn*ir* godoꝛmſ
gra|bakſ einar*r* oc andreſ modoꝛ brodr ſigvrdar ins
unga k*onvngſ* abryddo | oꝼ ſyſtoꝛ ſina at ſaclaoſo en ꝩo
nokkot aꝼ hen*nar* oꝛdv*m* at p*resti* enſko*m* | er rikardr
het heimto h*ann* braot ꝼ*ra* od*r*om mo*nno*m oc ꝩiſſi
enſkis otta ꝩoɴ | ꝼoꝛo a ſkipi hia ꝩazſt*r*ondo er rond
heit*ir* oc lendo at ſkipti ſandi. þe*i*r | baro ſakar a hond
ho*nom* h*ann* ſyniadi ſid*an* bundo þe*i*r h*ann* oc m*el*to

¹) Skrivfeil for heidingiar. ²) Skrivfeil for avalt. ³) her ender Forsiden. *o* i tungo samt et følgende oꝼ mangler.

ꝩid þion*n* | ſin*n* at h*ann* ſcyldi liosta h*ann* oxar hamar hogg ſva at h*ann* ometti aꝼ þa toko | þe*i*r hel oc ꝩelto ut ꝩgonom h*ann* ſꝩ*ur*di hꝩi ſꝩa hart ſkyldi ꝩid h*ann* lei|ka ꝩ*er*dr ertv þeſſ. ſogdo þe*i*r. ſkipti almatigr gvd milli ꝩ*ar* ſ*agdi* h*ann*. | oc in*n* helgi olaꝼr k*onvugr*. ſid*an* drogo þe*i*r ut tungo h*an*ſ oc ſkoꝛo aꝼ mikit | oc ſꝩ*ur*do eꝼ h*ann* metti mela en h*ann* leitadi ꝩid at mel*a* þa toko þe*i*r i tu*n*|goſtuꝼin*n* oc ſcoro aꝼ tyſꝩar. þadan aꝼ oc itungo roto*m* it ſidar|ſta ſin*n* oc bruto ꝼotlegg hanſ oc kœſtudo ho*nom* i næst nokk|oꝛt vid aſkeims herad oc gioꝛdo oꝛd til bogiarinſ hvat titt | ꝩar en huſꝼreygia oc dott*er* hen*n*ar ꝼoꝛo ept*ir* ho*nom* oc baro | h*ann* heim imotli ſino*m* *oc* leitudo ho*nom* hoginda en h*ann* viſſi len|go*m* ekki til ſin. oc er nattadi ran*n* a h*ann* omegin*ſ* hoꝼgi. þa ſa h*ann* | at ſer koma man*n* þekkiligan oc melti illa ertv leikin*n* rik|ardr felagi ſeec at eigi er nu malit mikit þa tok h*ann* i tu*n*go|ſtuꝼin*n* oc heimti ſꝩa hart at ho*nom* ꝩ*ar*d ſart ꝩid. þa tok h*ann* | þegar mal ſitt oc melti ſell em ec gvdi þok oc eno*m* h*elga* *Olafi* |

8de Blad

er af samme Størrelse som 7de og har samme Linjeantal paa For- og Bagside. Bagsiden er meget utydelig, saa at 2 Linjer er delvis ulæste. Initialen i 1ste Linje paa Forsiden (þ), som nu er meget afbleget, synes oprindelig at have været rød.

(122) þatt heꝼiec ſact fra iartein*vm* þeim er ꝩa*rr* drotin*n* | heꝼir goꝛt fyrir ſackar hinſ helga Olaꝼſ k*onvngs*. en | þetta ſyndiz all haleitt ꝩ*er*a er nu ꝩeckrir hvg ꝩarn*n* | oc margra gvdz ꝩina at ſœn*no*. ſva ſem ſal hv*er*ſ | kriſtinſ manz er agetari at odliſ ſkeꝩno en lik[a]|mann. ſꝩa er oc hen*n*ar dœꝩe hettari oc ꝩyngri. | oc ſꝩa heilſan dyr*re*. En oꝩinr alz mankynſ | lettir aldrege ſlict at ꝩinna nv a hv*er*iom de|ge ꝩid oſſ ſem h*ann* ꝩan*n* fordom i paradiſo hug | ꝩers[1] manz ꝩill h*ann* æ

[1]) Skrivfeil for hvers.

ſpilla oc tela hv*e*rɴ man*n* | m*ed* ſpic ꝼvllri ꝼlerd. þvi ſcrocki bidr h*ann* trva | er h*ann* telr ꝼyrir oc gvdz reidi oc bodoꝛda | brœt ſegir h*ann* litil ƿert. ƿ*er*aldar ƿirding heitr | h*ann* oc ſpickr med þ*v*i margan en gvdz dom oc | helƿitiſ ƿiſlir qvedr h*ann* engan man*n* hredaſc þvr|ꝼa m*ed* þ*eirr*i ƿillo ſƿeick h*ann* in*n* ꝼyrsta man*n* þar | m*ed* bleckir h*ann* hv*e*rɴ h*an*ſ aꝼſpringi. þeſſ b*r*agz | neytti h*ann* ƿid man*n* nockorn. þan*n* er h*ann* ſƿeik | m*ed* ſƿa banƿeno*m* dryck at h*ann* gleymdi all*r*a | gvdz bodoꝛda oc fylgdi ƿiltr oc oꝼdramſ|fullr iblaſt fiandanſ en ſa ƿesli m*adr* ƿar a h*er*|aþi þvi er ytrey[1] heitir. Sƿa œmliga haꝼ|di oƿinrin*n* h*ann* blindaþan at h*ann* ƿirdi enſkis an*n*|arſ heimſ ƿiſlir moti mvnud ſin*n*i oc ƿ*er*al|dar girnd. eda hvi ƿar h*ann* þa eigi ſarliga ſƿic|kin*n* er h*ann* gaꝼſc i ꝼiandanſ ƿelde til þeſſa | heimſ ſomdar oc nitadi ſinom ſcaƿara oc | ſagdiz oꝛ ſamneyti oc ꝼagnadi allra hei|lagra m*ann*a. Sidan fylgdi h*ann* fiandanſ radom oc | foꝛ þ*v*i eino iaꝼnan ꝼ*r*am er ferlict ƿ*a*r. Nu | amoti Olaꝼs meſſv oꝼ ſumarit þa ſotti[2] | ꝼioldi mickil til miſcvn*n*ar þangat ſem ſa helgi | k*on*vngr hƿilir þa foꝛ ſa veſli m*adr* þangat fyrir þeſſ ein*n*ſ | ſackar at h*ann* metti ſia oc heyra mela oc giora | nockoꝛt þess ſørliꝼiſ er h*ann* ꝼengi ꝼastligar bundit | ſic i ꝼiandanſ ꝼoꝛoneyti. En ƿar*r* d*r*otin*n* er ſƿa | ømhiartadr. minir godo ƿinir. at ho*nom* þyckir | þ*v*i ollo ømlig*r*a oꝼ þan*n* ømingia er h*ann* ſer han*n* | ſarligar ſvickin*n* en hv*e*rn kriſtin*n* man*n*. nu oꝼ | dagin*n* þa e*r* ƿ*a*r lickamr þeſſ helga mannz vt boꝛin*n* | m*ed* haleitri tign. þa toc ſia ƿeſli m*adr* at hug|leida dyrd þeſſa dyrliga k*on*vngſ oc ſina ve|ſold oc eiliꝼa*n* oꝼarnad er h*ann* þottiſc ƿita ſer | ꝼyrir hondom þegarſ h*ann* ſcildiſc ƿid þeſſa | ƿerold. þ*v*i nest ƿitiadi h*an*ſ ſƿa haleit miſc|vn hinſ helga anda ꝼyrir naviſta ſackar | þeſſ gvdz mildi*n*cks. oc ſendi ho*nom* ſƿa mickla | idran at vtan þottoſc men*n* þat mega a h*ann*n | ſia hve han*n* þotteſc oc hve mioc h*ann* þot|tiz syndgaz haꝼa. oc er ſcrinit v*a*r ꝼlvtt oꝛ | ſtad

[1]) Skriveren har ytkrey, men Prik under k. [2]) her ender 8de Blads Forside.

oc til an*n*arſ þa þockadiz h*an*n til miſc*vnnar* þ*a*n[gat] | ſem ſa helgi m*ad*r haꝼdi adr hꝩilz toc þa kal|la a þan*n* milda man*n* med ſarom ſtyn oc | andvarpan. bad ꝏnliga med micklom | grat þan*n* milda ko*nvng* m*e*d gvdz fulti*n*gi | leysa ſyndſina oc aꝼ ſer þaꝛ ſeigo bœnd | ſ[em hann hafdi] ſic i ꝼest oc ꝼiandin*n* h*an*n i ꝩaꝼð. Nv let gvd h*an*n niota inſ helga arn*adar* oꝛz Olaꝼſ k*onvngs* | oc leyſti h*an*n til ſin haleitliga aꝼ and|

FACSIMILER.

(a)

(b)

ec v̊þ tırca h̛s at gora ve
fvnd erlıngs oc seg honō
Nv þyckıomc ec eıga va
ā kgr a þvı onga sæc.
þan heımlæþıs. oc com
vıð .xvna. Nv sıa m̄ þıs
spvr. þır hv̛r honō sel
er erlıngr v̊. mıoc vıh c
tıl sına m̄. oc lætr vpt
gort af hólæygscō voþ
segl vant ıstaþın. oc s

(c)

...... Nv er m̄ co
hv̊so forı meþ þeī asbr
vıþ vrþo alt þangat m
graz rast ıqrkō honō. o
no þegar. þar se h stoþ f
nv værı grıtta stın gen
borþıt fır kgın. en bloþ
taca h oc drepa. en þar
h fū þegar of borþıt. oc
sıa m̄ her sva mıcın gl
fyrst mıt boþ. oc nv d
..... se verı. at bloþıt ....

(d)

ser ... hafa vit. oc er þr e ... at stadd. þa q̃dr þinoþr
e þe... Lofdungo gaftu lenc ... þei ... aþn ati bulez mer en
... rikr ... naulunf vanir ... a ga morl viþlendr fra þ
an eþa heldr of sio staldan sli ... ar scal ec væra. Kn dregr hring
hendi ser er va halfa mørc ... þinoþi. haf micla þock fir
ka saghi h en fir kuþid os ec ... rar fra girni. þoat ec me
c ... hera nockoro vranar ...

dē mørc gullz þiota af þdr. mala giaof. Kn svar. þ er sat vinur e
þv seg scald oc scal os þ eigi af draga. tecr nu hring annan oc gefr
hono. oc þa er þinoþr toc þeso viþ hringno. þa q̃d h viso þesa ... fle
tr oc ser hve fasta fagrbunar her ec una baþar hendr oc breidom
barz þioþlis garþi. eld a ec igfri gialda ungr þei er bregþr hungri
dvpr ber ec gvl agreipe gra þugs ara baþo. Nu scilias þr knutr kr.
oc ræþz þinoþr nu til scips meþ hóreki. oc gerisc stafnbui h oc fara
...

at ec scylda slico raþa. þr svoro hono. oc biðia h eigi vþa sva vþarf.
oc hef þv mat raþa slico fir os. oc en kan va at sva se. Brecin brvnar
nv fra vanobraþara. se ec gat aþr. oc gengr nær scipino þra þino
B. þar. oc er þ sagt at stafnbvin a drekano. bregþr svþi oc hogr til
þinoþar. en h lætr eigi a sic hax oc hogr i moti. oc vegr þan man
nin. hlæypr siþan af scipino sino. oc a drecan. oc hef sciolldin fir
ser. oc alt aftr til lyptingarennar. Oc viþ þetta alt saman. þa vþr
call a scipino. oc fretisc nv hvat er tit ... oc er h þvi næst hon

№ 52, b.

(d)

(e)

(f)

gengr h nu fyr kn ... yr h virdiliga . kn svr ong
...loc ek litz . oc þrivtan . oc þegar oc iamnir hefr otar vp
...r vnz locit er . oc er þ þ . vel þa hefr h vp þegar a nat q
drapa er h haffþi ort of kn halfan . o . oc er þetta vphaf at
...gr saman . h hefr sva vp . ... allir ero at qodd . hirþmenn oc
a af m ... oþan oc rom . en ... en fyri drapan þotti ecci v...
a . sa fra hafdi sagt vit oc ... otar nu i friþ viþ kn . oc
hono . þer er sagt ... kn . o . sat i lofto noccoro . en
hono sverþ marg . oc hef ... vp hiolten a avllo . Otar scald
þa viso þesa Svþ standa her ... sanda sarl ... ver atar
...þ bvin golli viþ teca ... vitec meþ þer kenir eld
... vildi gera scaldi ...

alla lunnan fara lata inuorren... oc þ sculþi kn. oc mælti. O...
saghi h. oc biðr nu fa hono a... fra halfa mœre gvtzens. oc n...
ta mun scilia occart felag. saghi h. oc sva v oc at stein ...
scamma bríþ. oc for h abrawt. oc er þ her eigi sagt. hvat h
Nv scal þar til taca sem fyr v... fra horfit. Þa er olafr en le...
fa...in. þa toc avnvndr sviþioþ oc alt rici eft feþur sin. oc
vndr oc. o. kr fast oc vel sin vin vtu. oc magsemþ meþ
þi baþ. Nv væri mai... fra... ...ac segia þ er h drygþi i mœre
mikið sætt. meþan h... oc má ecci of þ roþa. eft þ...
sva vitni vb. þa allt er ... ...g eco. En þa er. o. hardi ell...
...it. þa gorþisc oþocci... ...o. af knvtz hendi. oc g...
...f semþ... ... ...blotit. er h van til hand...

ildi honō fir gefa þetta ec mi
N:52,c.
hería eigi lengr a land hs. m
meþ sinni vinatto. oc fe giorð.
rendō vnr þr cōa a fund æñda
o meþ senð. oc nu var fra sag
þær er knútr k. sendi æñdi
ar. Svá er frá sagt. at æñdr k
a. sagþi k. en eigi vinnec hó þr
sa gripi. Oc nu bera þr frā b
nsteinō. oc ū þeti mesta ge
ūb at rópa at siá er agætligr
o. kg. viþ borþkerino. Nu siá þr

ci mal. ef h vildi nu viþ se
oc magi sinō. oc heitr h
nu fara þr sendi mīn meþ
oc bera vp fir h. þa orþ e
s þar meþ bera þr fram ge
ki. en þ voro kerastícor af gu
a. leit til. oc mlt. Fagr leico
at seilasc. viþ o. hoat ec eig
ohker got. þ ū gort or ollli
nt ef mælir þa ef þesō
lutr. oc micil gersimi. ef eigi
sendi mī knutr. at æñdi er o.

[illegible] oc norvegi ki[illegible] fir gardland fir aflit svia
h[illegible] ærpe atir. oc huol[illegible]c i ævrar sundi meþ flota
[illegible] nv ar hiia [illegible] i k. ef h villdi heim fara of
[illegible] pi ofhvianda hen[illegible]þ. k. sa at h var ofra mecil
[illegible]eþ litit liþ. iþuilican [illegible] þott h væri frecn. oc hefþi l
þa minnisc h þes er. o. [illegible]a. s. hardi farit. þa er h. træþ
þō storð. oc liþi frægno [illegible] ecia. fra. i sva micin her se
h[illegible] ve. o. k. vittugra ra[illegible]ck af scipō sinō þar se here
oc for. sva et efra of gardo oc smaland. oc sva [illegible] i vest
oc sva ofan i vicina. En [illegible] gamall hofþingi þitt [illegible] er
[illegible] hiþ [illegible] þroto. sonr [illegible]mundar scalda spilis. h sagþi k
[illegible] ga sva lang[illegible] ga. oc letz heldr vþa

sundit · oc en mætti annar þeir fornt skip næcqvi. se hvsso gratt er oc scinni
mioc · oc mun þat vera silfra feria næcqvi. scipit er sætt mioc. en mínn fara a
Nu fara þeir bæreckr sva igegnom flotann. tecr nv sol vp at renna. verða þer h
tecr nv vndir land. eins hvers stafnar. reisa viþo sina. fœra vp gollsþono · oc
veþrvita. vinda nv vp segl sin. þat vit hvit se snær. gert af holægisco þo
þo · oc stafnar rendom vendi. gengr nv sneckian fra. vndan landino ocalr
sina. Nu ser lið knutz kr. hvar scipit siglir algørfiluct. nv er sagt kr. at þ
hvgða þat at o. kr. hafi siglt igegnom sundit. svi er fara scip vel bvit.
sem fara mun va af liði o. kr. oc eigi þat salfr. kann va at þar hafi siglt
sa en sami karl er siglði vm os fyrir ibelt sundi · oc þótt þo hafa þat þa
tecin. en hotect oll flotinn siglir nv nordr með landi. en þa er þat sigldi

v fyri oc flęþi þeir þa vndan norþr a fiumarc. oc v þar tva vetr. ı deso
ofocka ællō er gorþiſc ılandı meþ. o. oc enō lendō m̄. oc þeī orþō er
fra knvtz fóro. þa fór. o. ſcipa lıdı aſtr ı ſviþioþ. til fvndar vıd æ-
nvnd mág ſinſ. at ráþa vb hv́ſo þr ſcyldı ſtanda ímóti ovinō ſinō
en þa er h̄ vildı aftr fara til norvegſ. þá lá knvtr fir̄ honō ı æyrar ſ.
meþ þriv́ hvndrod ſcipa. þá ſetti. o. vp ſcip ſin ı barvic. oc fór. land
veg ı norveg. Oc þ hauſt it ſama er þr bǫrþoſc. o. oc knvtr. oc ænvn
dr vid ána helgo. þa ſegia ſvm̄ m̄ at knvtr fęri æ fær. fir̄ þvi at þr
hǫfdo vit vid er fir̄ voro. þ ſegia þr. o. léti ſtifla æna. vppi. oc vatti
ſtor er vid lǫgo. en er ſcipa ſtoll knvtz cō á æna. þá hlæyfdo þr oſan
ſtri oc vatnonō. á ſcip knvtz. oc fórz fiolþi liþſ fir̄ honō oc ſcildo
[illegible]

ferþ hafa ſcyldi at ſvafœrno. mali
af deim. oc móto allir viþ kn. en þ
lætr þar ſetia vp œll ſcip ſin. ſē þa
ri norþr: oc ganga þr þar frá ſcip
ma a vplœnd. oc dveliaſc nv þar. o
ni ſina. oc biþr þa til legia nocqr
voro meþ honō lœgþo þ til. at
þingino. oc tala þar ſiþan of ma
ga. hon hug m̄ heþdi til hſ. ef h
dr þingſenſ. oc talar þar ſialfr n
hvſo þei er af hent. oc bacboit. a
raſc þr griþbitar. at niþaſc a kv

Nº 52, 9.

ſē þa v. en þar vrþo engi orſliт gœ
r fra ſagt. at kn tecr þ rað. at þ
oro þr ſtaddir. en þ v i ſlygſ amo
ð ſinō. oc fara ſiþan vnz þr co
nv af nyio leitar kn raþſ viþ vi
goþ ræþ. oc þr m̄ er i raþa gorþ
ſcyldi þingſ qþia. i eyie næſto
r. oc qþo þ þi myndo ſeilu me
ni ſva meþ kn gorir nv ſva q
ālit. oc hef þ i malino. at h ſcg
taca fé til hœfoþſ honō. oc go
gi ſinō. þei er rettkoſin er til

D. G.

nisgeir. þ mego ver linliga þ
ta maegna of hier malir. oc l
meþ þer foro. oc toc engan þ
o. ki. bra maþa er ver cunno n
n. Astriþr drotning. Goðroþr.
gr. þleifr tvegia hvar. Aslacr
dr. Þior arna. s. þbergr. Arn
þesir allir foro or landi meþ
oc isvia veldi. oc dvalþisc þar
þuþor sona. þaþor karls. þaþan
oc er haþan vetr i holmgarþi.
olafs eins sonica. þeþor astriþar

gera. oc ma þaþ vera ei til vnabo
sa nu þam þa in ... er
ning af þeim. Þesir vero i ferþ
gno merkia. sem nu mun ec tel
dalþanr. Rognvaldr. Bagu bru
igi. þir Einar. Þior horeri. s. þ
olbiorn þmoþr skald
... oc fara ... of ...
ic lengi. meþ sigtryggi faþr iarls
gor. h of varit. austr i garþa riki
meþ iarizleifi ki. oc ingigerþi drotn
er. o. k. aui þa. En knvtr k. er h ca

8de Blad, Forsiden.